КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА КРАЇНОЗНАВСТВА ТА ТУРИЗМУ

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОТЕЛІВ УКРАЇНИ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ. ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНО СВІДОМОГО СПОЖИВАННЯ СЕРЕД ГОСТЕЙ

за спеціальністю: 242 Туризм
галузі знань: 24 Сфера обслуговування
на здобуття освітнього ступеню: Магістра
за освітньо-науковою програмою: Туризм

Магістерська робота
студентки денного відділення
Козарчук Марини Вадимівни

Науковий керівник:
д.геогр.н, проф. Любіцева О.О.

КИЇВ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП……	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ СТАНДАРТІВ В ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ……..	7
1.1 Сутність та основні засади екологічних стандартів в індустрії гостинності…….	7
1.2 Інноваційні підходи до екологічної ефективності готелів.	10
1.3 Методика дослідження впровадження екологічних стандартів та принципів сталого розвитку в індустрії гостинності.	13
Висновки до 1 розділу……...	17
РОЗДІЛ 2. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ПРИНЦИПІВ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ У ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ……	20
2.1 Аналіз міжнародного досвіду екологічної сертифікації у готельному бізнесі……..	20
2.2 Напрями впровадження принципів екологічної ефективності в готельній індустрії світу……..	23
2.3 Інноваційні технології, які використовуються в готельному бізнесі для забезпечення екологічної ефективності……	36
Висновки до 2 розділу……	35
РОЗДІЛ 3. ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМОК РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ…….	37
3.1 Загальна характеристика сучасного стану готельного господарства України…….	37

3.2 Основні виклики та перешкоди щодо впровадження екологічних стандартів та принципів сталого розвитку у готельному бізнесі України……	42
3.3 Напрями впровадження екологічних стандартів та інноваційних підходів до екологічної ефективності у готельних підприємствах України……...	46
Висновки до 3 розділу ……	55
РОЗДІЛ 4. ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНО СВІДОМОГО СПОЖИВАННЯ СЕРЕД ГОСТЕЙ ГОТЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ..	58
4.1 Роль гостей у забезпеченні екологічної ефективності готелів……...	58
4.2 Аналіз міжнародного досвіду популяризації екологічно свідомого споживання в готелях світу……..	60
4.3 Розробка рекомендацій щодо популяризації екологічно свідомого споживання серед гостей готельних підприємств України…….	67
Висновки до 4 розділу……	70
ВИСНОВКИ……	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ……	76
ДОДАТКИ……	85

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасному світі проблема екології є актуальною та невідкладною. Забруднення навколишнього середовища, зниження якості повітря та води, зміна клімату – це лише деякі проблеми, з якими стикається сучасне суспільство. Тому одним із завдань сьогодення є пошук інноваційних підходів до екологічної ефективності в різних сферах життя, зокрема готельної індустрії.

Метою роботи є дослідження інноваційних підходів до екологічної ефективності готелів у світі та їх впровадження в готельну індустрію України.

Завдання дипломної роботи:

- проаналізувати міжнародний досвід використання принципів екологічної ефективності у готельному бізнесі, зокрема основні напрями впровадження та екологічні інновації, які використовуються у готелях світу;
- проаналізувати сучасний стан готельного господарства України та можливості для впровадження екологічних інновацій в українських готелях;
- проаналізувати основні виклики та перешкоди щодо впровадження екологічних стандартів та принципів сталого розвитку у готельному бізнесі України та провести SWOT-аналіз;
- аналіз міжнародного досвіду популяризації екологічно свідомого споживання в готелях світу;
- за допомогою соціологічного дослідження визначити, наскільки обізнаними є українці у питаннях екологізації готельних підприємств та проаналізувати їх споживчий досвід;
- розробка рекомендацій щодо популяризації екологічно свідомого споживання серед гостей готельних підприємств України.

Об’єктом дослідження дипломної роботи є готельне господарство.

Предмет дослідження - інноваційні підходи до екологічної ефективності готелів, з фокусом на світовому досвіді та викликах для України.

У роботі будуть проаналізовані світові та українські дослідження та практика щодо використання відновлюваних джерел енергії, зниження витрат та ефективного використання ресурсів у готельній індустрії. Також будуть проаналізовані інноваційні технології та методи, які використовують у готельній індустрії за кордоном.

У результаті дослідження будуть запропоновані інноваційні підходи до підвищення екологічної ефективності готелів в Україні, а також розроблені рекомендації щодо популяризації екологічно свідомого споживання серед людей.

У роботі були використані наступні **методи** дослідження: метод аналізу та синтезу, метод узагальнення, систематизації даних, графічний, описовий, SWOT-аналіз, візуальний (спостереження), порівняння, анкетування, економічний методи, на яких базується методика дослідження готельного господарства в цілому та окремих його якісних характеристик.

Наукова новизна дослідження:

- розширення наукових знань про інноваційні підходи до екологічної ефективності готелів, які можуть використовуватися у готельній галузі України;
- імплементація закордонного досвіду впровадження новітніх екологічних технологій та підходів, що дозволить підвищити екологічну ефективність власності в Україні;
- популяризація екологічно свідомого споживання серед відвідувачів готелів в Україні, що матиме позитивний вплив на екологію та зменшить негативний вплив на довкілля.

Дипломна робота містить наукову новизну та несе важливий внесок у розвиток готельної галузі України в контексті збереження природних ресурсів та охорони довкілля, ґрунтуючись на світовому досвіді.

Практична цінність дослідження полягає у можливості покращення екологічної ефективності туристичних об’єктів України. Розроблено рекомендації щодо популяризації екологічно свідомого споживання серед людей, що є успішним кроком у напрямку сталого розвитку та збереження навколишнього середовища.

Структурно робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаної літератури та джерел, додатків. Дипломна робота викладена на 96 сторінок тексту, включаючи 4 додатки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ СТАНДАРТІВ В ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ

1.1 Сутність та основні засади екологічних стандартів в індустрії гостинності

Готельний бізнес є важливою складовою галузі туризму і в той же час - самостійною галуззю сфери послуг. Готельне господарство динамічно розвивається, а сама галузь характеризується інноваційністю. Незважаючи на переваги галузі, готельний бізнес є одним з найбільших забруднювачів довкілля. В процесі своєї діяльності він використовує значну кількість електроенергії та водних ресурсів, продукує відходи, які неможливо повністю утилізувати, нераціонально використовує продукти харчування, використовує миючі засоби, які забруднюють воду та грунти. Будівництво готелів без дотримання екологічних стандартів негативно впливає на ландшафти та якість ґрунтів. [11, с.16]

Екологічна проблематика в готельному бізнесі є надзвичайно важливою, оскільки цей сектор має значний вплив на навколишнє середовище через великий обсяг використання енергії, води, генерацію відходів та забруднення повітря.

Для поліпшення екологічної ситуації в готельному господарстві використовуються заходи, такі як енергозбереження, використання альтернативних джерел енергії, водозбереження, повторне використання води, утилізація відходів та роздільне сортування сміття. [11, с.19]

Питаннями екологізації та розробкою екологічних підходів займається Організація Об’єднаних Націй (ООН), зокрема охорона навколишнього середовища - це сфера діяльності UNEP - програми ООН з навколишнього середовища. Вперше увага держав до необхідності збереження довкілля була привернута на Конференції ООН у червні 1972 р, яка була проведена у Стокгольмі. За результатами Конференції була прийнята Декларація з проблем навколишнього середовища, яка висвітлює

26 принципів екологізації людської діяльності та 109 пунктів з природоохоронного руху. [2, с. 24-25; 11, с. 10]

Сьогодні екологічність - це своєрідний тренд у сфері готельного та ресторанного бізнесу не лише закордонного, а й українського. За дослідженнями Корнельського університету, близько 90% опитаних мешканців у готелях готові переплатити за екологічні продукти і послуги. [14, с.40 - 42]

З поширенням світового туризму і зростанням галузі гостинності виникає все більше проблем з охороною навколишнього середовища. У зв'язку з цим, екологічна стандартизація є надзвичайно важливим елементом забезпечення сталого розвитку туризму і гостинності.

Екологічні стандарти - нормативні документи, що регулюють ступінь впливу промислових підприємств на довкілля, забезпечуючи створення сприятливих умов для життя та здоров'я населення. У сфері гостинності, екологічні стандарти визначаються як система правил і норм, що спрямована на збереження природних ресурсів та покращення екологічної ситуації. Ці стандарти орієнтовані на зменшення негативного впливу готельно-ресторанного бізнесу на навколишнє середовище і забезпечення сталого розвитку. Іншими словами, екологічні стандарти в індустрії гостинності повинні допомагати підприємствам галузі забезпечувати високу якість послуг та товарів, при цьому зменшуючи негативний вплив на довкілля. [5, с. 6-7]

Забезпечення сталого розвитку є головною метою екологічних стандартів в індустрії гостинності. Основні засади екологічних стандартів в індустрії гостинності полягають у раціональному використанні ресурсів та енергії, утилізації відходів та запобіганні забрудненню довкілля.

Застосування екологічних стандартів в індустрії гостинності сприяє зменшенню витрат на споживання ресурсів, зниження вартості виробництва та підвищення ефективності використання засобів виробництва. Крім того, збільшення інтересу до сталого розвитку та

екологічної відповідальності сприяє збільшенню споживчої активності на відвідування підприємств галузі, які застосовують екологічні стандарти. [5, с. 19]

Підприємства, діяльність яких підтверджена екологічними сертифікатами, мають більше можливостей для просування своїх продуктів та послуг на ринку готельних послуг, оскільки вони відповідають сучасним вимогам до якості та безпеки.

Важливо зазначити, що екологічні стандарти в індустрії гостинності є динамічними та постійно оновлюються. Це пов'язано з появою нових технологій та наукових відкриттів у галузі екології. Готельні підприємства повинні бути готові до постійного вдосконалення своїх екологічних стандартів та їх виконання.

Державні органи, які координують діяльність підприємств у сфері туризму та гостинності можуть сприяти виконанню екологічних стандартів шляхом розробки та прийняття відповідних нормативно-правових актів. Вони можуть стимулювати промислові підприємства до виконання екологічних стандартів шляхом надання фінансової підтримки на впровадження екологічно чистих технологій.

У сфері гостинності відсутній єдиний стандарт, який підтверджує екологічний статус підприємства. На сайті Ecolabel Index (каталог екологічного маркування) можна знайти перелік усіх програм та екологічних маркувань. Станом на квітень 2023 року у ньому зареєстровано 456 маркувань у 199 країнах у 25 галузях, зокрема у сфері гостинності. [54]

Найпопулярнішими екологічними стандартами, якими керуються у сфері гостинності є: ISO 14001, ISO 22000, ISO 14024, ISO 9001, Green Key, LEED, BREEAM, Green Globe, Green Leaf, EarthCheck, Travelife, ECOTEL. Основні аспекти їх діяльності будуть висвітлені у наступному розділі цієї роботи. [31; 76]

Загалом, використання екологічних стандартів у готельному бізнесі може не лише зменшити вплив на навколишнє середовище, але й привести до економії коштів та покращення репутації готелю серед туристів.

1.2 Інноваційні підходи до екологічної ефективності готелів

У готельному бізнесі екологічна ефективність означає зменшення впливу готелю на навколишнє середовище та збереження природних ресурсів, що в результаті позитивно впливає на бізнес та суспільство в цілому. Підтримка екологічної ефективності є важливим питанням для готельної індустрії та загального благополуччя планети. З огляду на підвищення екологічної свідомості серед громадськості, готелі зобов'язані розвивати інноваційні підходи до зниження свого впливу на довкілля. Також важливо вести моніторинг впливу підприємств на довкілля та регулярно аналізувати результати. [58]

Готелі можуть зменшити споживання електроенергії та мінімізувати вплив на довкілля, впроваджуючи енергоефективні технології та практики. Наприклад, встановити енергоефективне освітлення або встановлювати датчики руху, які дозволяють автоматично вимикати світло у приміщеннях, де його не використовують. Використання енергоефективних систем опалення та кондиціювання повітря дозволяє підприємствам зменшити споживання енергії.

Готелі можуть підвищити екологічну ефективність, використовуючи екологічну продукцію та матеріали: екологічно чисті та відновлювані матеріали для будівництва та облаштування готелю; використовувати екологічно чисті засоби для миття та прибирання, що зменшить кількість хімічних речовин, що потрапляють у повітря та воду. Використання екологічно чистих текстильних матеріалів (постіль та рушники) дозволить зменшити використання хімічних засобів під час прання. У ресторанах варто пропонувати страви зі свіжих та місцевих продуктів.

Ще одним інноваційним підходом до екологічної ефективності готелів є використання відновлюваних джерел енергії (сонячна енергія, вітер або геотермальна енергія). Готелі можуть встановлювати сонячні панелі на дахах та використовувати сонячну енергію для підігріву води та забезпечення освітлення підприємства. Вітрова та геотермальна енергія, можуть також бути використані, якщо це дозволяє територія розташування готелю.

Готелі можуть підвищити екологічну ефективність, утилізуючи відходи або перероблюючи їх, якщо це можливо. Управління відходами включає у себе: установку спеціальних контейнерів для сортування відходів; можливість повторного використання рушників та постільної білизни; компостування органічних відходів та подальше використання їх як природне добриво; утилізація скла, паперу, металу тощо. [20]

Екологічна ефективність включає у себе також дії з соціальної відповідальності: готелі можуть підтримувати проєкти зі збереження природи.

Водозбереження та водоочистка є невід'ємними складовими екологічної ефективності. Наприклад, простим у реалізації є встановлення спеціальних кранів для заощадження води. Гості готельних підприємств можуть споживати очищену та фільтровану воду, замість бутильованої. Сприяти збереженню води можна також шляхом заміни постільної білизни та рушників по запиту гостей, а не щодня, що зменшить кількість витраченої води на їх прання. [8, с.30]

Використання технологій "розумних будівель" дозволить ефективно контролювати споживання енергії та води, а також автоматично регулювати опалення та кондиціювання повітря в залежності від температури зовнішнього середовища та кількості людей в приміщенні. Це дозволяє зменшити споживання енергії та води, що в свою чергу зменшує витрати готелю та знижує його вплив на довкілля. [31]

Готелі можуть сприяти захисту довкілля шляхом використання екологічно чистих транспортних засобів, таких як електричні автомобілі, велосипеди, електричні самокати та інші альтернативні транспортні засоби для гостей та персоналу.

Екологічні екскурсії та просвітницькі заходи, які проводять готелі, покращують ставлення до питань екології та довкілля. Готелі можуть пропонувати екскурсії до природних парків, відвідування органічних ферм та садів, проведення екологічних виставок та інших заходів, які сприятимуть підвищенню екологічної свідомості гостей готелів.

У ресторанах при готелях варто використовувати інноваційні технології, такі як використання індукційних плит та холодильної техніки з вищим рівнем енергоефективності. Також використовувати продукти місцевого виробництва та зменшити використання пакувальних матеріалів для їх зберігання. [20]

У структурі засобів розміщення розглядають середній та малий готельний бізнес, кожен з яких орієнтований на певну категорію споживачів. Кожен тип закладів розміщення має різні можливості для впровадження у них інноваційних екологічних технологій та технологій, які орієнтуються на сталий розвиток. В першу чергу до запровадження технологій, які орієнтовані на концепцію сталого розвитку та екологічність долучаються транснаціональні готельні мережі. Активними користувачами інновацій є також національні готельні мережі та окремі готельні підприємства.

Усі ці інноваційні підходи можуть бути успішно використані готелями для зменшення їхнього впливу на довкілля та підвищення їхньої екологічної ефективності. Застосування екологічної ефективності в готельному бізнесі може призвести до зменшення витрат на енергію та воду, збільшення прибутку та покращення іміджу готельного підприємства.

У забезпечення екологічних нормативів у готельному господарстві виділяють наступні вимоги:

- будівельні – будівництво закладів розміщення із дотримання екологічних нормативів у поєднання з етнічними традиціями народної архітектури та традиціями будівництва у певному регіоні із використанням традиційних матеріалів, які виконують значну роль у природоохоронних видах туризму (екологічний, сільський, гірський тощо); [11, с. 18-19]

- управлінські – дотримання персоналом екологічної культури та виховання екологічної культури у гостей закладу через інформування про екологічні напрямки діяльності підприємства та стійкий менеджмент; [11, с. 18-19]

- технологічні інновації помітні у технології обслуговування готелів, а саме у застосуванні екологічно маркованих витратних матеріалів для прибирання та прання; використання сучасної техніки для обслуговування готельних приміщень; [11, с. 18-19]

- організаційно-правові інновації – комплекс дій, пов’язаних із проведенням екологічної сертифікації готельних підприємств та прийняття відповідного законодавства. [11, с. 18-19]

1.3 Методика дослідження впровадження екологічних стандартів та принципів сталого розвитку в індустрії гостинності

Методика дослідження – це сукупність спеціально підібраних методів з метою практичного чи теоретичного пізнання дійсності. Методика дослідження готельного господарства включає не лише загальнонаукові методи, а й конкретно-наукові та спеціальні. Цими ж методами користуються при дослідженні впровадження принципів сталого розвитку в індустрії гостинності. [13, с. 16]

Дослідження впровадження екологічних стандартів та принципів сталого розвитку в індустрії гостинності можна проводити за такою методикою:

1) Визначення об'єкта дослідження. У випадку даного дослідження це готельні підприємства.

2) Формулювання мети дослідження: вивчення ступеня впровадження екологічних стандартів та принципів сталого розвитку в індустрії гостинності.

3) Вибір методів збору інформації: для збору інформації можна використовувати різні методи, зокрема:

- Аналіз: дослідження документів, які регулюють діяльність готельних комплексів, ресторанів, кафе та інших закладів гостинності, таких як законодавчі акти, нормативні документи, стандарти тощо. Оцінка дотримання цих документів може допомогти визначити рівень впровадження екологічних стандартів та принципів сталого розвитку.
- Спостереження: спостереження за діяльністю закладів гостинності може допомогти зібрати інформацію про практики, пов'язані з впровадженням екологічних стандартів та принципів сталого розвитку. Наприклад, спостереження за використанням енергії, води, відходами, які збираються та переробляються.
- Опитування: опитування може допомогти зібрати думки та переконання працівників та клієнтів про впровадження екологічних стандартів та принципів сталого розвитку в готельному бізнесі. Опитування можна проводити онлайн або в письмовій формі при поселенні.
- Інтерв'ю: інтерв'ю з керівниками закладів гостинності може допомогти встановити, наскільки вони зосереджені на впровадженні екологічних стандартів та принципів сталого розвитку. Інтерв'ю можна проводити у вигляді особистих зустрічей або відеоконференцій.
- Аудит у дослідженні екологічних стандартів та принципів сталого розвитку в індустрії гостинності може бути корисним інструментом для оцінки ефективності впровадження зелених практик у готельному бізнесі: перевірка наявності та ефективності існуючих екологічних стандартів і практик в готельному бізнесі; оцінка екологічних ризиків, пов'язаних з діяльністю готелю; розроблення плану дій для

зменшення негативного впливу готелю на довкілля та збільшення ефективності екологічних стандартів і практик; впровадження запропонованих заходів та моніторинг їх ефективності. Для проведення аудиту можна залучити спеціалістів з екологічної галузі, які допоможуть визначити оптимальний план дій та внести рекомендації щодо вдосконалення існуючих екологічних стандартів і практик.

4) Опрацювання отриманої інформації: після збору інформації необхідно провести її аналіз з метою визначення ступеня впровадження екологічних стандартів та принципів сталого розвитку в індустрії гостинності.

5) Формулювання висновків про рівень використання екологічних інновацій у індустрії гостинності та рекомендацій щодо підвищення рівня екологічної свідомості гостей готельних підприємств. [9, с. 174]

При написанні дипломної роботи були використані наступні методи дослідження: метод аналізу та синтезу, метод узагальнення, систематизації даних, графічний, SWOT-аналіз, описовий, візуальний (спостереження), порівняння, анкетування, економічний методи, на яких базується методика дослідження готельного господарства в цілому та окремих його якісних характеристик.

При зборі та обробці інформації були опрацьовані наступні праці: Любіцева О. О., Смирнов І. Г. «Маркетинг сталого туризму»; Пандяк І. Г. «Сталий розвиток готельної індустрії»; Редько В. Є. «Міжнародний досвід формування сталої інфраструктури готелю». Важливим джерелом інформації стали статті Пітера Джонса та Девіда Хіллера у журналі «Athens Journal of Tourism». Автори найкраще розкривають сутність та основні засади принципів сталого розвитку в індустрії гостинності. Їх праці допомагають проаналізувати та порівняти міжнародний досвід впровадження принципів сталого розвитку та досвід для України у цій сфері.

Також, важливим джерелом стали матеріали сайту Global Sustainable Tourism Council (GSTC). На цій веб-сторінці представлені основні критерії для закладів готельного господарства, що слідують концепції сталого розвитку. [59]

Важлива інформація розміщена на сайті міжнародного екологічного товариства (TIES - The International Ecotourism Society), яке працює над популяризацією екологічного туризму та сталого розвитку в галузі гостинності. На їхньому сайті можна знайти багато корисної інформації про те, як застосовувати екологічні стандарти в галузі гостинності. [69]

Важливим джерелом є напрацювання UNEP - програми ООН з питань довкілля, яка працює над популяризацією сталого розвитку та екологічної відповідальності в різних сферах, зокрема у сфері гостинності. [81]

Під час написання роботи було проаналізовано звіти Альянсу сталої гостинності (The Sustainable Hospitality Alliance). Це міжнародна організація, яка об'єднує провідні компанії галузі гостинності з метою сприяння позитивним змінам та популяризації сталого розвитку у галузі. Альянс працює над вирішенням соціальних, економічних та екологічних викликів, з якими зустрічається галузь гостинності. До складу Альянсу входять готельні мережі Accor, Hilton, IHG, Marriott International.[88]

Дослідження Школи Готельного Менеджменту Корнелльського Університету (School of Hotel Administration of Cornell University) та їх періодичні видання, присвячені сталому розвитку у готельному бізнесі – важливе джерело інформації для написання роботи та аналізу міжнародного досвіду запровадження концепції «sustainable development» в індустрії гостинності. [15, с.12-15]

При написанні роботи було проаналізовано сайти та сторінки у соціальних мережах окремих готелів та готельних мереж, щоб детальніше дізнатися про напрями впровадження екологічних інновацій у їх діяльності.

Також під час підготовки дипломної роботи використовувався графічний метод, за допомогою якого інформацію було систематизовано у графіки та діаграми.

Метод анкетування полягав у опитуванні респондентів – потенційних клієнтів готельних підприємств з приводу їх споживчого досвіду щодо екологічної ефективності готельних підприємств. Це опитування допомогло визначити чи обізнані респонденти у екологічних інноваціях і врешті-решт, якому готелю нададуть перевагу - стандартному, чи екологічному.

Застосування у комплексі усіх вищезгаданих методів дасть змогу якнайповніше дослідити впровадження принципів сталого розвитку у готельну індустрію світу та України, порівняти напрацювання різних країн у цій сфері господарства та визначити основні напрями впровадження міжнародного досвіду організації готельної справи на засадах екологізації та сталого розвитку в Україні.

Висновки до 1 розділу

Готельний бізнес є важливою складовою галузі туризму, генерує високий прибуток і в той же час є одним з найбільших забруднювачів довкілля через великий обсяг використання енергії, води, генерацію відходів та забруднення повітря.

Задля регулювання негативного впливу готельного господарства на довкілля запроваджено екологічні стандарти. Екологічні стандарти визначаються як система правил і норм, спрямована на збереження природних ресурсів та покращення екологічної ситуації. Для поліпшення екологічної ситуації в готельному господарстві використовуються такі заходи, енергозбереження, використання альтернативних джерел енергії, водозбереження, повторне використання води, утилізація відходів. Щоб забезпечувати екологічну ефективність у сфері гостинності необхідно не

лише встановлювати стандарти, а й постійно контролювати їх дотримання та забезпечувати їх реалізацію окремими готельними підприємствами.

У сфері гостинності немає єдиного стандарту, який контролює екологічні вимоги, проте найвпливовішими є: стандарти ISO, Green Key, LEED, BREEAM, Green Globe, Green Leaf, EarthCheck, Travelife, ECOTEL та інші.

Застосування екологічної ефективності в готельному бізнесі може призвести до зменшення витрат на енергію та воду, збільшення прибутку та покращення іміджу готельного підприємства. У забезпечення екологічних нормативів у готельному господарстві виділяють будівельні, організаційно-правові, технологічні та управлінські інновації.

Задля підвищення екологічної ефективності у сфері гостинності запроваджуються наступні інноваційні технології: застосування енергоефективного освітлення, систем опалення та кондиціювання повітря; використання органічної продукції та екологічних матеріалів для будівництва та облаштування приміщень; використання відновлюваних джерел енергії; управління відходами, що включає їх правильне сортування та утилізацію; підтримка проєктів зі збереження природи; водозбереження та водоочистка; використання технологій "розумних будівель"; використання гостями електротранспорту на території готелю; організація та проведення екологічних екскурсій та просвітницьких заходів; використання енергоефективної холодильної техніки та плит тощо.

Дослідження впровадження екологічних стандартів та принципів сталого розвитку в індустрії гостинності можна проводити за такою методикою: визначення об'єкта дослідження; формулювання мети дослідження; вибір методів збору інформації; опрацювання отриманої інформації; формулювання висновків про рівень використання екологічних інновацій у індустрії гостинності та створення рекомендацій щодо підвищення рівня екологічної свідомості гостей готельних підприємств.

При написанні дипломної роботи були використані наступні методи дослідження: метод аналізу та синтезу, метод узагальнення, систематизації даних, графічний, SWOT-аналіз, описовий, візуальний (спостереження), порівняння, анкетування, економічний методи.

Під час виконання роботи були проаналізовані праці українських та зарубіжних вчених, сайти міжнародних організацій та органів сертифікації, які контролюють впровадження екологічних інновацій готельними підприємствами, сайти та соціальні мережі готелів та проаналізовано їх звіти про сталий розвиток.

РОЗДІЛ 2. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ПРИНЦИПІВ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ У ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ

2.1 Аналіз міжнародного досвіду екологічної сертифікації у готельному бізнесі

Екологічна сертифікація в готельному бізнесі є важливим інструментом для зменшення негативного впливу готелів на довкілля та підвищення свідомості громадськості щодо збереження навколишнього середовища. Міжнародний досвід екологічної сертифікації у готельному бізнесі показує, що цей інструмент стає все більш популярним та затребуваним серед туристів, які бажають зупинятися в екологічно чистих готелях. Існують різні екологічні стандарти, які застосовуються у сфері гостинності у різних країнах. [15, с.18]

Стандарти ISO використовуються у сфері гостинності. Міжнародна організація зі стандартизації розробляє стандарти, дотримання яких гарантує, що продукти та послуги є безпечними, надійними й якісними, а виробничі процеси побудовано на використанні максимально ефективних ресурсів із мінімальним впливом на навколишнє середовище. У сфері гостинності застосовуються стандарти: ISO 14001 - є базовим для отримання статусу еко-готелю; містить вимоги до екологічного менеджменту; ISO 22000 визначає вимоги для системи управління безпекою харчових продуктів у готельному бізнесі; ISO 14024 – принципи та методи екологічного маркування; ISO 9001 – основний стандарт менеджменту якості. [39]

Один з найвідоміших міжнародних стандартів екологічної сертифікації у готельному бізнесі - Green Key (Зелений ключ). Цей стандарт започаткований у 1994 році у Данії. Мета сертифікації - зменшення використання енергії та води, мінімізація шкідливих викидів в атмосферу та водойми, управління відходами та збільшення екологічної освіти готельних працівників та гостей. Сертифікат Green Key отримали

понад 4000 готельних підприємств у більше, ніж 60 країнах світу. Станом на квітень 2023 року сертифікованих підприємств в Україні немає. [52; 76]

Інший міжнародним стандартом, який використовується у сфері гостинності - LEED (Leadership in Energy and Environmental Design), який був започаткований в США. Цей сертифікат базується на використанні енергоефективних технологій, використанні екологічно чистих будівельних матеріалів та управлінні водними ресурсами. Станом на квітень 2023 року сертифікацію LEED пройшли понад 4000 підприємств у світі, серед них 7 підприємств у сфері туризму та гостинності. [10, с. 25; 76; 82]

Крім того, існує сертифікація BREEAM (Building Research Establishment Environmental Assessment Methodology) - стандарти, які допомагають покращити екологічну ефективність будівель та структур. Ця програма має за мету забезпечення зменшення впливу будівель на довкілля та збільшення комфорту та безпеки для гостей та працівників готелів. стандарти, які допомагають покращити екологічну ефективність будівель та структур. [10, с. 25; 72; 76]

Стандарти Green Globe - стандарти, які допомагають підприємствам і готелям знижувати вплив на довкілля та забезпечувати сталість бізнесу. Сюди входить 44 стандарти, які дозволяють оцінити рівень екологічної ефективності готелю, а саме ефективність використання енергії та води, управління відходами, збереження природних ресурсів, захист довкілля та взаємодія з громадою. [18; 51; 53; 76]

Екологічні стандарти Earth Check широко використовуються у готельному бізнесі Австралії та Нової Зеландії. Цей сертифікат забезпечує оцінку впливу готелів на довкілля та показники екологічної ефективності, включаючи готовність готелю до змін клімату, захист природних ресурсів та культурної спадщини. [46; 76]

Екологічний стандарт Green Leaf (GLES) - це серія стандартів, спеціально створених для оцінки стійкості та сертифікації будь-якої міжнародної організації чи майна, зокрема у сфері гостинності. Стандарт

заснований у 2007 році Ендрю Філліпсом (генеральний директор Green Leaf Environmental Services) і Ендрю Муіром (генеральний директор Wilderness Foundation). Вимоги GLES були встановлені Технічним комітетом експертів із сталого розвитку промисловості. Green Leaf Environmental Trust керує технічною перевіркою стандарту та перевіряє акредитовані установи. Мета сертифікації полягає у тому, щоб уможливити та підтвердити баланс між бізнесом і природою. Для кожного сектору бізнесу є відповідна класифікація: GLES 101 для туризму, GLES 102 для бізнесу, GLES 104 для виробничих підприємств тощо. [68; 76]

Рейтинг сталості готелів WAYAJ - передова система оцінки, створеною для оцінки та сприяння відповідальним екологічним практикам в галузі готельного бізнесу. WAYAJ охоплює широкий спектр продуктів та послуг, які відповідають різним аспектам готельної діяльності, включаючи: енергоефективність та водоспоживання готелю, управління відходами та переробкою, сталий підбір та закупівлі, екологічність будівлі та дизайн готелю, просування місцевої культури та біорізноманіття. [76; 85]

Travelife - це сертифікат, що забезпечує оцінку сталого розвитку в туризмі та готельному бізнесі в Європі. Готелі повинні відповідати певним вимогам, пов'язаним зі сталістю, щоб отримати цей сертифікат. Вимоги включають питання сталого водокористування, енергоефективності, керування відходами та сприяння місцевій економіці. Стандарт містить 163 критерії. Критерії сталості поділені на три секції: довкілля, люди та спільноти. [76; 79]

Іншим сертифікатом, який зарекомендував себе у готельному бізнесі, є сертифікат ECOTEL. Цей сертифікат підтверджує те, що готель забезпечує стабільне функціонування природних екосистем та сприяє збереженню біорізноманіття. Готелі, які отримали сертифікат ECOTEL, повинні виконувати вимоги до охорони води та енергії, зменшення відходів та використання екологічно чистих матеріалів у своїй діяльності. [80]

Ці стандарти встановлюються з метою захисту навколишнього середовища, зменшення впливу людської діяльності на довкілля та забезпечення сталого розвитку.

Загалом, міжнародний досвід екологічної сертифікації у готельному бізнесі демонструє, що готелі, які отримують сертифікати на відповідність стандартам екологічної сертифікації, зазвичай витрачають менше енергії та води, мають менший вплив на довкілля та підвищують свідомість гостей щодо екологічної відповідальності.

Деякі країни встановлюють обов'язкові вимоги щодо екологічної сертифікації готелів. Наприклад, у Норвегії всі готелі повинні мати сертифікат Svanen або Green Key. У Іспанії введений закон, згідно з яким усі готелі повинні мати сертифікати на відповідність стандартам екологічної сертифікації. [7, с. 276 - 281]

Крім того, важливим аспектом екологічної сертифікації є те, що готелі можуть привернути нових клієнтів та зберегти існуючих, пропонуючи їм екологічно чисті послуги. Багато туристів обирають готелі, які піклуються про довкілля та працюють у відповідності до екологічних стандартів.

Отже, міжнародний досвід екологічної сертифікації у готельному бізнесі показує, що це важливий інструмент для зменшення впливу готелів на довкілля та підвищення свідомості громадськості щодо збереження навколишнього середовища. У багатьох країнах встановлені обов'язкові вимоги щодо екологічної сертифікації готелів, що підтримує розвиток цього інструменту.

2.2 Напрями впровадження принципів екологічної ефективності в готельній індустрії світу

В готельній індустрії світу існує декілька напрямів впровадження принципів екологічної ефективності, які допоможуть знизити негативний вплив готелів на навколишнє середовище та зберегти природні ресурси.

Існує кілька напрямів, за якими готелі впроваджують екологічні принципи.

Зниження споживання енергії та води. Готелі зменшують своє споживання енергії та води, встановлюючи енергоефективне обладнання, використовуючи LED-освітлення, встановлюючи енергозберігаючі сенсори для контролю за електричними приладами в номерах та використовуючи водозберігаюче обладнання в ванних кімнатах. Наприклад, готель Crowne Plaza Copenhagen Towers установив систему збору тепла від кондиціонерів, яка використовується для обігріву води та опалення готелю, що дозволило знизити витрати на опалення на 90%. [32; 58]

Використання відновлювальних джерел енергії. Використання альтернативних джерел: сонячна, вітрова, геотермальна або гідроенергетика, щоб зменшити споживання енергії з традиційних джерел та зменшити викиди в атмосферу. Готелі можуть використовувати сонячні панелі та вітряні турбіни для виробництва електроенергії. Наприклад, готель Bardessono у Каліфорнії, США використовує сонячні панелі для виробництва електроенергії, що дозволяє йому знизити викиди вуглецю на 40%. [32; 58]

Керування відходами. Впровадження програм переробки та утилізації відходів, а також компостування органічних відходів допомагає зменшувати кількість сміття у готелях, а також мінімізувати негативний вплив на довкілля. У готелі Hix Island House у Пуерто-Рико для переробки органічних відходів використовують компостування, що дозволяє знизити кількість відходів, які потрапляють на сміттєзвалища та отримати органічне добриво для рослин на території готелю. [16, с. 12]

Використання зелених технологій. Готелі використовують екологічні будівельні матеріали для будівництва нових готелів або для реконструкції існуючих; застосовують екологічні очисні системи для очищення повітря та води тощо. Наприклад, у готелі Proximity, Північна Кароліна, США, використовують велику кількість екологічних будівельних матеріалів,

таких як перероблені матеріали. Готель використовує екологічні очисні системи, які дозволяють очищати повітря та воду, що мінімізує вплив на навколишнє середовище. [74]

Залучення гостей до відповідальної поведінки. Готелі залучають гостей до відповідальної поведінки, пропонуючи їм можливості зменшення впливу на довкілля: нагадують про зменшення споживання води та електроенергії, використання біорозкладних та переробних відходів, а також пропонують альтернативні засоби пересування по території готелю та у місцях скупчення туристських атракцій. Наприклад, у готелі Aria у Лас-Вегасі запроваджена програма «Think Green», яка пропонує гостям використовувати транспорт з низькими викидами вуглецю з туристичною метою, не використовувати пластиковий посуд та миючі засоби, відмовлятися від щоденної зміни рушників та постелі тощо. [17, 7-18]

Зменшення використання пластику та інших одноразових матеріалів. Багато готелів на сьогоднішній день відмовилися від використання пластику та одноразових матеріалів, замінивши їх біорозкладними або переробними альтернативами. Використання одноразових косметичних засобів у індивідуальному пакуванні також є негативним для довкілля, тому доцільно мінімізувати їх використання та давати гостям лише за запитом. Наприклад, у всіх готелях мережі Marriott International вже зобов'язався використовувати біорозкладні пакети для доставки продуктів харчування, що зменшує кількість відходів, які надходять на сміттєзвалища, а косметичні засоби, зубні щітки та пасту видають лише за запитом гостей. [66]

Багато готелів у світі вже впроваджують ці принципи та отримують багато позитивних результатів. Проте, впровадження принципів екологічної ефективності несе позитивний вплив не лише для готелів, а й навколишньому середовищу. З одного боку, це допомагає знизити витрати на ресурси, зменшити кількість відходів та збільшити

конкурентоспроможність готелів. З іншого боку - допомагає зберегти ресурси та зменшити негативний вплив готелів на навколишнє середовище.

На жаль, не всі готелі розпочали впроваджувати принципи екологічної ефективності у своїй діяльності, що зумовлено високими фінансовими витратами на впровадження екологічних інновацій та високим рівнем технологій, які необхідні для якісного керування інноваціями. Навчання працівників та інші операційні процеси ускладнюють швидкий процес переходу на екологічні інновації у закладах гостинності.

У кінці кінців, впровадження принципів екологічної ефективності є важливою тенденцією в готельній індустрії світу, яка забезпечує більш стійкий розвиток готельної галузі, тому це той напрямок, у якому повинні працювати усі готельні підприємства у світі.

2.3 Інноваційні технології, які використовуються в готельному бізнесі для забезпечення екологічної ефективності

У своїй діяльності готельний бізнес використовує різні інноваційні технології для забезпечення екологічної ефективності. Екологічні інновації спрямовані на мінімізацію шкідливого впливу готельних підприємств на довкілля.

У своїй діяльності готельні підприємства використовують системи екологічної автоматизації. До них відносяться системи автоматичного керування освітленням; системи автоматичного керування кондиціонуванням повітря; системи автоматичного керування водою; системи автоматичного керування вікнами тощо.

Готелі та аналогічні підприємства споживають багато електроенергії. Використання систем керування енергоспоживанням (EMS - Energy Management Systems) дозволяють готелям ефективно керувати енергоспоживанням, наприклад, автоматично вимикати електроприлади,

які не використовуються, або зменшувати потужність освітлення в залежності від потреби.

Використання сонячних панелей та інших альтернативних засобів подачі електроенергії - поширена практика серед готельних підприємств. Готелі встановлюють сонячні панелі на даху або в інших місцях для генерації електроенергії. Також використовуються інші відновлювані джерела енергії, наприклад, вітряні турбіни або гідроенергетичні установки (якщо це дозволяє територія розташування готелю).

Використання систем економного освітлення полягає у використанні LED-ламп замість традиційних ламп розжарювання, що забезпечує більш екологічну ефективність та довговічність освітлення.

Системи екологічного кондиціонування повітря дозволяють готелям зменшувати енергоспоживання, забезпечуючи оптимальний рівень комфорту для гостей.

Системи утилізації відходів - готелі можуть використовувати різноманітні системи для зменшення кількості відходів та їх подальшої утилізації. Наприклад, можуть використовуватися системи компостування для переробки органічних відходів, а також систему сортування та роздільного збору відходів, з можливістю їх подальшої переробки та використання.

Використання сучасних ліфтових систем у готельному бізнесі - ще одна інноваційна технологія. Сучасні ліфти обладнані LED-світильниками, під час їх будівництва використані водорозчинні фарби і перероблені будівельні матеріали. Крім цього, впроваджують різноманітні технології використання альтернатив традиційним канатно-шківних системам. Зараз популярності у готельному бізнесі набирають системи діагонального переміщення ліфтів. Наприклад, у готелі «Luxor» у Лас-Вегасі працює ліфт, який проходить з нахилом 39 градусів вздовж всієї будівлі. [26]

Існує багато готелів, які активно використовують інноваційні технології задля забезпечення екологічної ефективності своєї діяльності.

Серед них є готелі - представники міжнародних готельних мереж та самостійні готельні підприємства. Досягнення кожного з них є важливим прикладом для аналізу екологічної ефективності у готельному бізнесу та можуть бути корисними для імплементації їх довіду у українському готельному бізнесі. Серед цікавих прикладів:

1) Proximity Hotel, Грінсборо, США - це готель з сертифікацією LEED Platinum, який є першим в світі готелем, здатним до самостійної генерації 40% електроенергії за рахунок сонячних панелей та термічних насосів. Готель використовує систему збору дощової води, що дозволяє використовувати цю воду для поливу та інших потреб готелю, зменшуючи водоспоживання. Споживання води у готелі зменшено на 33% завдяки встановленню високоефективної сантехніки Kohler, заощадивши понад 7 млн літрів води за перший рік використання. Заклад використовує енергоефективні матеріали та технології, такі як енергоефективні світильники та котли, що допомагають знизити витрати на енергію. У готелі впроваджена програма з утилізації відходів. До прикладу, у приміщенні працює ліфт Otis Gen2 з регенеративним приводом, який зменшує споживання енергії, повертаючи її назад у внутрішню електричну мережу будівлі. «Освітній центр» на території готелю пропонує екскурсії територією для гостей та виїзні програми для студентів різного віку. Також, гості готелю можуть взяти напрокат велосипеди, щоб проїхати по екологічному маршруту, який проходить територією Грінсборо. Довжина маршруту - 120 км. [74]

2) Six Senses Hotels Resorts Spas - готельна мережа зі штаб-квартирою в Таїланді, яка активно практикує екологічні стандарти Більшість готелів Six Senses використовують сонячні панелі для генерації електроенергії та нагріву води. Готелі прагнуть до того, щоб 50% їхньої електроенергії було згенеровано за допомогою сонячних панелей. Готелі використовують системи для очищення задля забезпечення гостей питною водою. Деякі готелі використовують місцеві джерела води та процеси зворотного осмосу

для очищення води. Готелі Six Senses використовують екологічні матеріали в будівництві та ремонті. Готелі зменшують використання пластику та інших негативних матеріалів та використовують місцеві матеріали та будівельні технології. Заклади забезпечують гостей місцевими продуктами, використовують власні сади та сортування відходів. Корпоративна цінність компанії - «Глобальна чутливість, локальна чутливість» означає вирішення світових проблем на місцевому рівні. [78]

3) Еко-готель Whitepod Eco-Luxury Hotel у Швейцарії пропонує унікальні розкішні номери у формі наметів, розташованих на висоті 1700 метрів над рівнем моря. Готель використовує сонячні панелі для забезпечення енергії. Він має 25 кВт сонячних панелей, які забезпечують до 60% від енергопотреби готелю. Намети готелю мають високоякісну ізоляцію, що допомагає зменшити витрати на опалення. Готель використовує систему компостування, щоб переробляти органічні відходи на гумус. Заклад використовує екологічні миючі засоби та інші товари для прибирання. Персонал живе поруч і ходить на роботу пішки. Моторизований транспорт обмежений. Гостям безкоштовно надаються велосипеди, щоб сприяти здоровому способу життя та зменшити використання автомобілів. У закладі використовують власні продукти, які вирощені на території. На території еко-готелю діє обмеження на нічне освітлення. [47]

4) The Green House Hotel - це найбільш екологічний готель у Великобританії, розташований в Борнмуті. Система готелю забезпечує повну автономність щодо електроенергії за рахунок використання сонячних панелей, а також дозволяє мінімізувати використання газу для опалення. Готель використовує системи очищення води. На даху встановлено системи збору дощової води, яка використовується для поливу. При будівництві та ремонті використані екологічні матеріали, більшість меблів у готелі зроблені з перероблених матеріалів. До прикладу, килими у готелі виготовлені зі 100% овечої вовни, адже це природний вогнестійкий

матеріал, і до того ж не потребує хімічної обробки. Підлога виготовлена з деревини, сертифікованої FSC, що гарантує, що вона походять із екологічно керованих лісів. Шпалери для кімнат виробляються у Великобританії компанією Graham and Brown, надруковані на FSC-папері з використанням рослинних чорнил, а рулони загорнуті у натуральну крохмальну упаковку. Фарба, яку використовують у готелі, є екологічною Усю фарбу, яка використовується в готелі, виробляє місцева компанія Farrow & Ball. Значну увагу у готелі приділяють енергозбереженню. У всьому готелі використовується низькоенергетичне CFL та LED освітлення. Вони мають набагато довший термін служби, ніж традиційне освітлення, що призводить до меншої кількості відходів і значної економії енергії. Інтелектуальна система освітлення розроблена таким чином, що світло вмикається лише за потреби. Датчики денного світла вимикають освітлення громадських місць, коли денного світла достатньо. Готель використовує виключно місцеві продукти та використовує продукти без пластикових упаковок, що має позитивний вплив на довкілля. На території готелю встановлені ящики для птахів і кажанів, щоб створити безпечне середовище для розмноження. У 2012 році встановили два бджолині вулики на даху готелю, які виробляють мед, який використовують на кухні ресторану. На кухні використовують індукційні плити для приготування, оскільки вони перетворюють близько 85% своєї енергії в тепло. [86]

5) Soneva Fushi Resort, Мальдіви - готель на острові, що дотримується концепції нульових відходів - no waste. Готель використовує сонячні панелі для генерації електроенергії та нагріву води. Система готелю забезпечує повну автономність щодо електроенергії, що дозволяє готелю бути енергетично незалежним від зовнішніх джерел. Готель також використовує вітроенергетичні установки, щоб доповнити свої енергетичні потреби. Це дозволяє знизити споживання електроенергії, що виробляється з сонячних панелей. Готель використовує системи очищення води та повітря. На території готелю вирощують органічні продукти для потреб

ресторану. Компанія Soneva Fushi успішно впровадила по всьому острову рішення боротьби з комарами без застосування інсектицидів. Готель пропонує гостям можливість занурення в екологічні практики, такі як збір водоростей та виготовлення місцевих косметичних засобів. З 2008 року Soneva Foundation запровадив екологічний збір 2% на кожне проживання. Soneva Fushi, Soneva Foundation, Coralive та Ark2030 об'єдналися, щоб створити один з найбільших коралових рифів у світі, використовуючи технологію Мінерального Акумулятора (MAT). За допомогою цієї технології корали будуть зростати зі збільшеною швидкістю на 300%. Мета - пропагувати 50 000 коралів щороку. Детальні звіти про сталий розвиток можна переглянути на сайті готельної мережі. [70]

6) Hotel Verde розташований в місті Кейптаун, Південна Африка. Цей готель вважається найбільш екологічним у Африці, він зосереджується на зниженні впливу на довкілля в усіх аспектах - від сортування відходів до використання екологічних матеріалів для будівництва. Готель має систему збору та переробки дощової води, щоб використовувати її для поливу рослин та інших потреб. Готель має велику кількість сонячних панелей. Це дозволяє готелю забезпечувати свої потреби в енергії. У готелі використані енергоефективні пристрої, такі як енергозберігаючі лампи та системи автоматичного вимкнення світла та кондиціонерів, ліфти з регенеративним приводом, які допомагають зменшити споживання електроенергії. Готель надає гостям велосипеди та електромобілі задля зменшення кількості шкідливих викидів та мінімізації негативного впливу на довкілля. У готелі запроваджена внутрішня валюта - Verdinos, якою нагороджують гостей за те, що вони роблять екологічний внесок у розвиток готелю. Щоб отримати Verdinos потрібно використати сходи замість ліфт; правильно сортувати сміття в кімнатах; повторно використовувати рушники тощо. Її можна використати на проживання або вечерю у ресторані. [60]

7) Wild Coast Tented Lodge - це екологічний готель, розташований в національному парку Яла на південному сході Шрі-Ланки. Готель має

незвичайну архітектуру, яка нагадує традиційні шрі-ланкійські табори, але в той же час він використовує багато інновацій, щоб зменшити свій вплив на довкілля. Готель побудований з використанням натуральних матеріалів, таких як бамбук та пальмове листя. Органічні матеріали використовуються також у дизайні готелю. Готель має сонячні панелі та вітрогенератори, які виробляють електроенергію для готелю. Готель використовує систему збирання дощової води, яка використовується для поливу рослин та інших потреб. Крім того, готель має систему очищення стічних вод. Готель створює умови для розвитку екологічного туризму у регіоні. [49]

8) Lefay Resort & SPA Lago di Garda - екологічний готель, який розташований на озері Гарда у Італії. Серед екологічний технологій, які використовуються у готелі: використання сонячної та геотермальної енергії для забезпечення потреб у електроенергії та опаленні; зменшення використання одноразового пластику - гостям пропонують напої у скляних пляшках, які можна використовувати повторно; впроваджено систему очищення стічних вод для зрошення та поливу рослин. Готель співпрацює з місцевими організаціями та допомагає в збереженні природних ландшафтів та збереженні місцевих видів тварин і рослин. [55]

9) The Brando - це екологічний готель, розташований на атолі Тетіароа у Французькій Полінезії. Екологічне життя є частиною ДНК полінезійської культури та функціонування курорту The Brando. Готель був заснований з метою забезпечення розкішного відпочинку для гостей, з дбайливим ставленням до навколишнього середовища. Головна місія The Brando - нульовий рівень вуглецю. На курорті є два види сонячних батарей. Понад 4700 фотоелектричних панелей розташовані на злітно-посадковій смузі Тетіароа і забезпечують 60% енергетичних потреб курорту. Сонячні батареї виготовляються з матеріалів, які підлягають переробці. Brando є першим курортом у світі, який отримав платиновий сертифікат LEED. Заклад використовує систему кондиціонування повітря морською водою (SWAC), яка дозволяє скоротити енергоспоживання для кондиціонування

майже на 90% порівняно зі звичайною системою. Усі харчові відходи з The Brando перетворюють на компост протягом 24 годин за допомогою високотехнологічних екологічно чистих апаратів для забезпечення поживними речовинами піщаного ґрунту. У власному органічному саду вирощують ваніль, кумкват, папайю, банани, лайми, ароматичні трави, гранати, помідори, огірки, баклажани, цукіні, зелену цибулю та багато іншого для потреб ресторану та барів. Серед інших напрямків діяльності готелю: власний сортувальний центр для сортування відходів, використання дощової та океанічної води для потреб готелю, з повторною очисткою та опрісненням тощо. [73]

10) Inkaterra Machu Picchu Pueblo Hotel - це екологічний готель, розташований біля Мачу-Пікчу в Перу. Готель відомий своєю екологічною діяльністю та здійснює багато ініціатив для збереження навколишнього середовища та підтримки місцевих спільнот. Понад 37 років Inkaterra просуває екологічно чистий туризм у Перу. Екологічна діяльність готелю полягає у захисті та збереженні природних ресурсів регіону, водо- та енергозбереженню. Відома ініціатива готелю «Океан і ліс» спрямована на відновлення лісів, збереженні перуанського морського узбережжя та захисту зелених черепах, які знаходяться під загрозою зникнення. Готель сприяє соціальному та економічному розвитку Кабо Бланко. [40; 48]

У номінації Провідний екологічний готель світу 2022 переміг Gaia Hotel & Reserve, який знаходиться у Коста-Ріці. Готель перемагає у цій номінації з 2020 року через свою екологічну позицію та впровадження принципів сталого розвитку у своїй діяльності. Gaia Hotel & Reserve, сприяє розвитку екологічного туризму, сприяючи збереженню біорізноманіття, а також зміцненню екосистем. Територія Gaia Hotel & Reserve - природний заповідник, розміром приблизно 12 га. Стале управління бізнесом включає такі програми: програма інтелектуального енергоспоживання; програма інтелектуального споживання води; повторне використання відходів; виробництво добрив з відходів; біологічне

очищення стічних вод; порятунок ендемічних видів; відтворення лісових масивів; охорона національних парків; збереження та охорона акваторій. Gaia Hotel & Reserve взаємодіє зі своїми гостями, пропагуючи філософію, функціонування та використання ресурсів відповідно до концепції сталого туризму. Робота, яку проводить GAIA, зосереджена на тому, щоб співробітники та акціонери мали екологічне бачення через впровадження технологій, пов'язаних зі споживанням енергетичних ресурсів. Аспекти обслуговування клієнтів Gaia Hotel & Reserve сприяють активній участі своїх гостей у внутрішніх програмах сталого розвитку туризму та підтримці громадських, місцевих і національних ініціатив. Як приклад: прибиральники готелю інформують і мотивують гостей щодо екологічної політики та політики сталого розвитку, програм переробки, національних парків, законів про збереження дикої природи тощо. [77; 84]

Серед інших номінантів екологічні готелі:

- Aberdare Country Club, Кенія;
- Daintree EcoLodge & Spa, Австралія;
- Fairmont Royal York, Канада;
- Finch Bay Galapagos Hotel, Еквадор;
- GF Victoria, Іспанія;
- Hotel Verde Zanzibar - Azam Luxury Resort and Spa, Танзанія;
- InterContinental Bora Bora Resort & Thalasso Spa, Фр. Полінезія;
- L'Auberge Del Mar, США;
- Naturhotel Leitlhof, Італія;
- Parkroyal Collection Pickering, Сінгапур;
- Sofitel Dubai The Palm, ОАЕ;
- Tambopata Research Center, Перу;
- Tierra Atacama, Чілі. [84]

Усі готелі активно впроваджують принципи сталого розвитку та екологічні інновації у своїй діяльності. Екологізація у готельному бізнесі є важливим напрямком розвитку, який дозволяє зменшити негативний вплив

галузі на навколишнє середовище, підвищити конкурентоспроможність готелів та популяризувати екологічний спосіб життя серед гостей.

Висновки до 2 розділу

У другому розділі роботи було проаналізовано міжнародний досвід екологічної сертифікації у сфері гостинності, основні напрями впровадження принципів екологічної ефективності та екологічні інновації, які реалізують у провідних світових закладах гостинності.

Як бачимо, екологічна сертифікація в готельному бізнесі є важливим інструментом для зменшення негативного впливу готелів на довкілля та підвищення екологічної свідомості громадськості. Міжнародний досвід екологічної сертифікації у готельному бізнесі показує, що цей інструмент стає все більш популярним та затребуваним серед туристів, які бажають зупинятися в екологічно чистих готелях.

У ході виконання роботи було проаналізовано наступні екологічні сертифікати та їх суть: стандарти ISO, Green Key (Зелений ключ), LEED (Leadership in Energy and Environmental Design), BREEAM (Building Research Establishment Environmental Assessment Methodol, стандарти Green Globe, стандарти EarthCheck, Green Leaf (GLES), рейтинг сталості готелів WAYAJ, Travelife, сертифікат ECOTEL. Ці стандарти встановлюються з метою захисту навколишнього середовища, зменшення впливу людської діяльності на довкілля та забезпечення сталого розвитку. На жаль, станом на квітень 2023 року в Україні відсутні готелі, які мають міжнародний екологічний сертифікат.

У деяких країну світу екологічна сертифікація є обов’язковою, до прикладу у Норвегії та Іспанії.

В готельній індустрії світу існує декілька напрямів впровадження принципів екологічної ефективності, які допоможуть знизити негативний вплив готелів на навколишнє середовище та зберегти природні ресурси. У роботі проаналізовано такі напрями: зниження споживання енергії та води,

використання відновлювальних джерел енергії, керування відходами, використання зелених технологій, залучення гостей до відповідальної поведінки, зменшення використання пластику та інших одноразових матеріалів, а також інновації, які застосовуються для їх реалізації.

Існує багато готелів, які активно використовують інноваційні технології задля забезпечення екологічної ефективності своєї діяльності. Досягнення кожного з них є важливим прикладом для аналізу екологічної ефективності у готельному бізнесу та можуть бути корисними для імплементації їх довіду у українському готельному бізнесі. У ході виконання роботи було проаналізовано діяльність таких готельних підприємств: Proximity Hotel, Грінсборо, США; Six Senses Hotels Resorts Spas - готельна мережа зі штаб-квартирою в Таїланді; еко-готель Whitepod Eco-Luxury Hotel у Швейцарії; The Green House Hotel, Борнмут, Великобританія; Soneva Fushi Resort, Мальдівські острови; Hotel Verde, Кейптаун, Південна Африка; Wild Coast Tented Lodge, Шрі-Ланка; Lefay Resort & SPA Lago di Garda, Італія; The Brando, Таїті; Inkaterra Machu Picchu Pueblo Hotel, Перу. Також, було проаналізовано діяльність провідного екологічного готелю світу 2022 - Gaia Hotel & Reserve, який знаходиться у Коста-Ріці. Готель перемагає у цій номінації з 2020 року через свою екологічну позицію та впровадження принципів сталого розвитку у своїй діяльності.

Отже, екологізація у готельному бізнесі є важливим напрямом розвитку, який дозволяє зменшити негативний вплив галузі на навколишнє середовище, підвищити конкурентоспроможність готелів та популяризувати екологічний спосіб життя серед гостей.

РОЗДІЛ 3. ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМОК РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ

3.1 Загальна характеристика сучасного стану готельного господарства України

Готельний бізнес в Україні є однією зі стратегічних галузей економіки країни. Особливістю цього бізнесу є орієнтація на світові сервісні стандарти й стрімкий перехід до них. Останніми роками екологізація та впровадження принципів сталого розвитку є ключовими напрямками.

Станом на 2020 рік в Україні діяло 4523 колективних закладів розміщення, серед яких 2902 – готелі та аналогічні підприємства, 1621 – інші засоби розміщування (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях). Колективні заклади розміщення мають наступне співвідношення: готелі та аналогічні підприємства – 64%, інші засоби розміщування – 36%. Номерний фонд готелів та аналогічних підприємств за 2020 р. складав 78955 номерів, житлова площа якого нараховувала понад 2 млн м^2, де було розташовано понад 312 тисяч місць, в яких було розміщено понад 3,3 мільйони осіб. Серед розміщених близько 250 тис. осіб становили іноземці. Більшість відвідувачів (75%) надавали перевагу готелям та аналогічним засобам розміщування. Загальна кількість ночівель у колективних засобах розміщення - понад 9 мільйонів. Дані за 2021 та 2022 роки на сайті Державної служби статистики України відсутні. [24]

Готелі та аналогічні підприємства у свою чергу поділяються на: готелі (67%), туристичні бази, гірські притулки, студентські літні табори, інші місця для тимчасового розміщування (22%), мотелі (5%), гуртожитки для приїжджих (3%), хостели (2%), кемпінги (1%). Агроготелі на сьогоднішній не функціонують на території України. [24]

Інші заклади розміщування: бази відпочинку, інші заклади відпочинку (крім турбаз) – 73 %, санаторії – 10%, дитячі санаторії – 6%, санаторії-профілакторії – 4%, пансіонати відпочинку – 4%, пансіонати з лікуванням – 1%, дитячі заклади оздоровлення цілорічної дії, дитячі центри – 1%, будинки відпочинку – 1%, оздоровчі заклади 1-2 денного перебування – 1%. Бальнеологічні лікарні та грязелікарні, включаючи дитячі, займають у структурі спеціалізованих закладів розміщення 0%, адже їх кількість становить лише 3 заклади на території України. [24]

Кількість закладів розміщення на території України щороку змінюється. До 2019 року можемо спостерігати поступове збільшення кількості готельних підприємств, тобто позитивну динаміку росту. Проаналізувавши дані Державної служби статистики України за 2000-2020 роки, прослідковуємо значні зміни у кількості готельних підприємств, які відбувалися у зв’язку з різними соціально-економічними чинниками у країні. [24]

Проаналізувавши діаграму **Додатку А** видно, що найбільший ріст кількості готельних підприємств в Україні припадає на 2011-2013 роки, що зумовлено підготовкою до «Євро - 2012». Цей період характеризується модернізацією готельно-ресторанної інфраструктури країни. У цей період було збудовано багато сучасних готельних підприємств: IBIS Kyiv City Centre, Holiday Inn Kiev, Radisson Blu Hotel, Kyiv Podil (м. Київ), Four Points by Sheraton (м. Запоріжжя). У цей період в готельну індустрію України активно входили міжнародні готельні мережі. [1, с. 124; 3, с. 59]

Важливий період для готельного бізнесу країни - 2014 рік, який характеризується нестабільною політичною ситуацією на сході країни та анексією АР Крим. До 2014 року у цих регіонах функціонувало найбільше готелів. Про це свідчить і статистика, адже станом на 2014 рік кількість готельний підприємств зменшилася порівняно з 2013 роком майже на 1000 підприємств. Крим виступав головним тогочасним морським курортом країни та мав розвинену інфраструктуру. Донецька та Луганська області

були центром бізнес-туризму, адже там функціонували головні промислові підприємства країни.

У 2016 році кількість готелів зросла через проведення в Україні 62-го пісенного конкурсу «Євробачення-2017». 2017 рік для економіки країни характеризується впровадженням реформ, зокрема у готельному господарстві. За цей період були зачинені близько 100 великих та малих підприємств, які не відповідали державним стандартам, мали застарілу матеріально-технічну базу та були не в змозі конкурувати із новими, сучасними готельними підприємствами.

У 2020 році готельний бізнес зазнав кризи через пандемію COVID-19, готелі та аналогічні підприємства постраждали найбільше, що вплинуло не тільки на розміри доходів та заповнюваність номерного фонду, а й на необхідність пристосовуватися до карантинних обмежень та відповідати вимогам сучасного ринку та запитам туристів. У порівнянні з 2019 роком, кількість готельних підприємств зменшилася на 812 підприємств, тобто на 16%.

Війна в Україні, яка розпочалася 24 лютого 2022 року також негативно вплинула на ситуацію у готельній індустрії країни. У перші місяці війни готельний бізнес фактично зупинив своє функціонування, адже заплановані туристичні заходи та бізнес-події були скасовані. За даним ДАРТ, показник відмов від бронювання виріс до 85-98%, в залежності від області. [25; 33]

Через небезпеку на сході, півночі та півдні країни українці змушені були виїжджати до західних та центральних областей, тому готелі там були переповнені. Дехто з власників закладів розміщення надавав житло переселенцям безкоштовно, хтось, навпаки, підвищував ціни на проживання. Готельні підприємства у інших регіонах втратили увесь дохід, працювали у збиток, або взагалі змушені були припинити свою діяльність. На сході та південному-сході через бойові дії та окупацію територій більшість готелів призупинили роботу. [33]

У лютому - квітні 2022 року заклади розміщення у західних областях України були заповнені на 100%. Це спричинило суттєве підвищення туристичного збору. За статистикою Державного агентства розвитку туризму, за перші шість місяців 2022 року сума склала 89,4 млн грн, що майже на 28,8% більше в порівнянні з сумою в аналогічний період 2021 року — тоді до бюджету надійшло 69,4 млн грн. [25; 33]

Влітку 2022 року не відбувся курортний сезон, тому понад 2000 об'єктів готельної нерухомості, що розташовуються на півдні та сході України, не відкрилися зовсім, або були зруйновані внаслідок військової агресії. Винятком стала Одеса, у якій працює 90% закладів розміщення з середньою завантаженістю. [25; 33; 38]

За підрахунками ДАРТу, через повномасштабне вторгнення Росії надходження до державного бюджету від туристичної галузі скоротилися майже на 26%. Попри це найбільше податків у першому півріччі 2022 року сплатили саме готелі та санаторії – майже 461 млн грн. [25; 33]

Пансіонати та гуртожитки використовуються як тимчасові прихистки для внутрішньо переміщених осіб, тому надходження від їх діяльності збільшилися на 39%. Діяльність турбаз, кемпінгів, дитячих таборів відпочинку з початку війни скоротилася, а частка сплаченого податку від діяльності зменшилася на 59% – із 178 млн грн за перші шість місяців 2021 року, до 73 млн грн у 2022 році. [33]

Зі статистичними даними детальніше можна ознайомитися у **Додатку А.**

Незважаючи на військову агресію, внутрішній туризм в Україні відновлюється, тому попит на готельні підприємства збільшується. Популярні українські курорти Затока (Одеська область), Кароліно-Бугаз (Одеська область), Залізний порт (Херсонська область), Скадовськ (Херсонська область), Коблево (Миколаївська область, Кирилівка (Запорізька область) та інші заміновані, окуповані або постраждали внаслідок військових дій та потребуватимуть тривалої реконструкції та

відновлення інфраструктури. Саме тому, дестинації внутрішнього туризму на найближчі роки - Львів та Львівська область, Карпати, зокрема Буковель, Закарпаття. [33]

Серед гостей готелів: 99% – громадяни України; 1% – іноземні журналісти, волонтери, військові та представники міжнародних організацій (за даними ДАРТ). [33]

Готельні підприємства в Україні розміщені нерівномірно. Найбільша кількістю закладів припадає на найпопулярніші туристські дестинації країни. Серед областей із найбільшою щільністю готелів та аналогічних підприємств – Львівська область, Одеська область, Івано-Франківська область та м. Київ. [24]

Сучасний етап у готельному бізнесі характеризується інтегруванням міжнародних готельних ланцюгів в Україні. Найпопулярнішими серед них є: Hilton, Hyatt, InterContinental Hotels Group (IHG), Marriott International, Radisson Blu Hotels, представники AccorHotels Group тощо. [3, с. 123]

Як ми бачимо, за останні 3 роки на діяльність української індустрії гостинності вплинули локдаун, війна та блекаут. Усі ці чинники значним чином вплинули на якість сервісу, побудову комунікації з гостями та операційні процедури. Значним чином змінилися і цінності гостей готельних підприємств. [23]

Серед основних трендів у готельному бізнесі:

1) робота та відпочинок (сучасні готелі обладнані високошвидкісним інтернетом, генераторами, кімнатами для переговорів та можуть використовуватися як робоче місце для мандрівників, а також для місцевих жителів, які прагнуть змінити робочу атмосферу, оскільки працювати з дому не завжди зручно та є для цього можливість); [23]

2) подорожі в межах власного місця проживання (через обмежену можливість виїзду чоловіків за кордон, сімейні пари обирають місцеві готельні підприємства для відпочинку, користуючись додатковим послугам готелю: SPA, масаж, сніданки, дитячі кімнати тощо); [23]

3) надання цифрових і безконтактних послуг: мобільна реєстрація заїзду та виїзду, безконтактні платежі, використання біометричних даних тощо; [23]

4) персоналізація (процес обслуговування буде якіснішим, якщо персоналу відома додаткова інформація про вподобання гостя). [23]

Останніми роками популярності у готельному бізнесі набуває тренд на екологізацію. Серед гостей українських готельних підприємств спостерігається підвищений інтерес до екологічного туризму, що збільшує попит на екологічні засоби розміщування. Цей тренд відкриває нові можливості для розвитку готельного бізнесу. Тому готелі, які звертають увагу на екологічний аспект, можуть залучити більше клієнтів та підвищити свою конкурентоспроможність. [20]

На сьогоднішній день екологічні заклади розміщення займають у структурі готельного господарства України досить малий відсоток, тоді як у світі такі заклади є більш популярними та чисельними. Це свідчить про необхідність будівництва таких підприємств у різних регіонах країни, розвантажуючи при цьому найбільш популярні туристичні дестинації (Київ, Львів, Одесу та Івано-Франківську область).

3.2 Основні виклики та перешкоди щодо впровадження екологічних стандартів та принципів сталого розвитку у готельному бізнесі України

Готельні підприємства України з кожним роком покращують якість послуг, які надають, модернізують структуру управління, використовують сучасні методи обслуговування. Дедалі більше підприємств починають використовувати смарт-технології та екологічні інновації, які є кроками у розвитку закладів у напрямку сталого розвитку.

Незважаючи на усі позитивні аспекти у діяльності готельних підприємств країни, їх функціонування все ж відрізняється від світового. На сучасному етапі індустрія гостинності країни має низку проблем.

Аналіз стану готельного господарства України свідчить про невідповідність українських готелів та аналогічних підприємств сучасному світовому рівню сервісу. Застаріла матеріально-технічна база готельного господарства, воєнні дії на території країни, наслідки пандемії Covid-19, недоліки законодавства у сфері інвестування, невідповідність податкової та бухгалтерської систем міжнародним стандартам створює перешкоди на шляху розвитку готельної індустрії.

Більшість проблем, які сьогодні зустрічаються у сфері готельного бізнесу, пов'язані з негативним впливом підприємств на екологію. Найбільший вплив вони мають на водні ресурси. Функціонування готельного підприємства без використання води неможливе. Будівництво готельних і розважальних комплексів часто призводить до перевантаження каналізаційних систем. Очисні споруди в розпал сезону не завжди справляються з великим обсягом стічних вод, і через це стічні води скидаються в моря і озера, негативно впливаючи на флору, фауну та здоров'я людей. [8, с.29-32]

Внаслідок діяльності закладів розміщення виникає ще одна екологічна проблема - деградація земельних ресурсів. Інтенсивне будівництво закладів розміщення з використанням земельних ресурсів, як будівельного матеріалу призводить до їх виснаження і деградації. Актуальною проблемою сьогодення є вирубування лісу під час будівництва туристської та готельної інфраструктури в гірських регіонах. [8, с.29-32]

На етапі будівництва готельних підприємств та під час їх експлуатації спостерігається високий рівень забруднення атмосферного повітря, що також відноситься до екологічних наслідків, які чинить готельна індустрія на довкілля. Вихлопи будівельних вантажівок, які використовують під час будівництва закладів розміщення мають негативний вплив на атмосферу. Також, недосконалі системи опалення у багатьох з закладів - причина надмірного забруднення шкідливими викидами атмосферного повітря. [1, с.114; 3, с. 300]

Готелі та інші об'єкти туристичної інфраструктури використовують значно більше електроенергії, порівняно з місцевими жителями. Власникам закладів розміщення варто пам’ятати, що зі збільшенням комфортності закладу розміщення енергоспоживання зростає, тому доцільним є дотримання енергозберігаючих технологій та промоція екологічного споживання серед гостей закладу. [1, с.114; 3, с. 300]

У більшості готельних підприємств країни відсутня система утилізації та сортування сміття, що несе навантаження на полігони твердих побутових відходів та навколишнє середовище.

Вирішення основних проблем в українському готельному бізнесі може бути вирішено за рахунок впровадження принципів сталого розвитку в індустрію. Саме цей напрямок стає з кожним роком все популярнішим і дедалі частіше використовується готельними підприємствами. В першу чергу, інновації починають використовувати готелі-члени міжнародних мереж, які мають кращу інфраструктуру та більше можливостей для впровадження принципів у своїй діяльності. Для малих та середніх підприємств в Україні цей напрямок поки новий, проте вони намагаються слідувати сучасним тенденціям у господарюванні і також долучатися до програм сталого розвитку та екологічної сертифікації та самостійно вирішувати екологічні проблеми, які з’являються в ході нераціональної діяльності. [10, с. 51]

Впровадження екологічних стандартів у готельному бізнесі України - це складне завдання через ряд основних викликів та перешкод:

1) Відсутність свідомості про екологічні стандарти. На сьогодні не всі готельні підприємства розуміють важливість впровадження екологічних стандартів. Інформаційна кампанія та підвищення освіти щодо екологічних стандартів можуть вирішити цю проблему.

2) Високі витрати на впровадження екологічних стандартів. Інноваційні екологічні технології та обладнання для забезпечення

екологічної безпеки мають високу вартість, що ускладнює їх впровадження у роботі готельного підприємства.

3) Відсутність нормативно-правової бази. Українське законодавство не містить конкретних норм та правил, щодо екологічних стандартів в готельному бізнесі. Відповідні законодавчі акти та державні програми можуть сприяти створенню ефективної правової бази у напрямку екологізації та сертифікації у готельному бізнесі.

4) Низька відповідальність за дотримання екологічних стандартів. Багато українських готелів ігнорують екологічні стандарти через відсутність відповідальності за їх дотримання. Відповідні адміністративні штрафи та інші заходи можуть змусити готелі бути більш екологічно відповідальними.

5) Воєнні дії на території країни. В першу чергу, війна несе негативні наслідки для екології України, підвищується рівень забруднення водойм, повітря та ґрунтів, зменшується кількість лісів. По-друге, туристські потоки в Україну у зв’язку з війною скоротилися, а туризм здебільшого є внутрішнім. Для готельних підприємств питання екологічності сьогодні не є пріоритетним через низку інших потенційних ризиків, тому до питань екологічної ефективності заклади будуть повертатися у мирні часи.

Можливість запровадження екологічних стандартів в індустрії гостинності України можна проаналізувати за допомогою SWOT-аналізу. SWOT-аналіз є ефективним інструментом для оцінки сильних і слабких сторін, а також можливих загроз та можливостей відносно певної ідеї. У випадку впровадження екологічних принципів у діяльність готелів в Україні, SWOT-аналіз може бути корисним інструментом для оцінки потенціалу цього підходу. Зі SWOT-аналізом можна ознайомитися у **Додатку Б**.

В цілому, впровадження екологічних стандартів у готельному бізнесі України може допомогти зменшити вплив готелів на навколишнє середовище, зберегти ресурси та покращити якість життя гостей та

місцевого населення. Для досягнення цієї мети необхідно сприяти підвищенню свідомості про екологічні стандарти, забезпечити правову базу, збільшити відповідальність за дотримання екологічних стандартів та забезпечити доступність екологічних технологій та обладнання для готелів.

Однак, дуже важливо розуміти, що екологічна відповідальність в готельному бізнесі не тільки зменшує шкоду для довкілля, але також може збільшити ефективність та прибутковість готелів, збільшити задоволення гостей та сприяти створенню позитивного іміджу готелю в очах споживачів.

3.3 Напрями впровадження екологічних стандартів та інноваційних підходів до екологічної ефективності у готельних підприємствах України

Проаналізувавши сучасний стан готельної індустрії в країні та виклики, які існують на шляху діяльності готельних підприємств, відзначаємо, що найбільш актуальним напрямом діяльності на сьогоднішній день для них є впровадження принципів сталого розвитку, зокрема тих, які стосуються екологізації. Цієї тенденції починають дотримуватися все більше закладів індустрії гостинності країни, адже людство з кожним роком стає більш свідомим і починає бережливо ставитися до довкілля та питань екології.

Екологізація готельного продукту набуває великого значення у зв’язку з необхідністю збереження довкілля та зростанням попиту туристів на екологічно безпечні послуги і послуги. Страви в меню з органічних продуктів або вирощених на території готельного підприємства, екологічно сертифікований текстиль і косметичні засоби можуть підвищити рейтинг готелю. Готельні підприємства використовують екологічно безпечні матеріали в інтер’єрі та облаштуванні приміщень, практикують безвідходні технології, пропонують гостям екологічно чисті продукти і напої в ресторані, дають можливість орендувати електромобіль чи велосипед. Усі

ці дії свідчать про екологічно свідому діяльність готельних підприємств. [8, с. 29-32]

У готельній галузі України відбувається поступове впровадження екологічних стандартів та інноваційних підходів до екологічної ефективності. Серед напрямів впровадження екологічних стандартів та інноваційних підходів в готельній галузі України:

1) Застосування екологічно чистих технологій. Готельні підприємства в Україні дедалі частіше звертають увагу на технології, які дозволяють зменшувати споживання енергії та використання ресурсів. Наприклад, готелі почали використовувати енергозберігаючі системи опалення та кондиціонування повітря, LED-освітлення, екологічні системи водопостачання та каналізації, енергоефективні прилади. [30]

2) Зелене будівництво. Деякі готельні компанії України вже розпочали будівництво екологічно чистих готелів, які використовують тільки екологічно чисті матеріали та технології. Такі готелі зазвичай мають на території альтернативні джерела розподілу електроенергії, такі як сонячні батареї чи вітрові турбіни. До даних технології відносять також системи збирання та переробки відходів, а також екологічні системи опалення та кондиціонування повітря. [30]

3) Екологічна сертифікація. Деякі готельні компанії України вже отримали екологічну сертифікацію за стандартами ISO 14001 або Green Key. Це дозволяє їм відповідати екологічним стандартам та знижувати вплив на довкілля. В Україні екологічну сертифікацію здійснює Всеукраїнська громадська організація «Жива планета» в рамках Всеукраїнського проекту «Розвиток сталого (збалансованого) виробництва та споживання в Україні», що функціонує з 2003 року. З 2018 року розробкою екологічних вимог до товарів та послуг в Україні займається також громадська організація «Всеукраїнська спілка екологічного маркування «Зелена Зірка». [18; 22; 28]

4) Сприяння екологічній свідомості клієнтів. Готельні підприємства України починають активно включати клієнтів у процес підтримки екологічних стандартів та підходів. Для цього готелі проводять інформаційні кампанії, розміщують в кімнатах інструкції щодо екологічних правил, встановлюють роздільний збір відходів та забезпечують можливість заміни рушників та постільної білизни на прохання клієнта.

5) Впровадження програм екологічної відповідальності. Деякі готельні компанії України створюють спеціальні програми екологічної відповідальності, які спрямовані на зменшення негативного впливу на довкілля. Такі програми можуть включати в себе збір та переробку відходів, використання енергозберігаючих технологій та матеріалів, зменшення водоспоживання, сприяння місцевому розвитку та інше.

5) Розробка екологічної стратегії. Для досягнення максимальної екологічної ефективності готельні підприємства України починають розробляти свої власні екологічні стратегії. Вони включають в себе конкретні заходи та цілі, що допомагають зменшити вплив на довкілля та зберегти ресурси.

На сьогоднішній день, низка готелів на території країни вже використовує екологічні інновації у своїй діяльності. Можна виділити наступні готелі в України, які працюють у напрямку підтримки довкілля:

- *Eco-Hotel Villa Pinia, м. Одеса.* Готель розташований у найбільш екологічно чистому районі місті, на 16 станції Великого Фонтану. Заклад прагне бути екологічно дружнім та пропагує екологічно свідоме споживання серед своїх гостей. Згідно з інформацією, яка подана на сайті, готель побудований таким чином, щоб гості могли насолоджуватися не лише номерами з виглядом на море, але й можливістю максимального використання денного світла. В закладі використовують текстиль виключно з натуральних тканин. Гості закладу сплять на матрацах і подушках з наповнювачем з екологічно чистої гречаної шкаралупи. Матраци і подушки мають унікальні ортопедичні властивості та природний аромат, який дарує

приємне розслаблення. У меню ресторану запропоновані страви, приготовлені з екологічно чистих продуктів, вирощених на фермах Одещини. Басейн в готелі спроектований таким чином, щоб максимально нагріватися сонячними променями. В складі мийних засобів використовуються виключно органічні та екологічно безпечні речовини. Також вони дбають про відсутність пластикових виробів у своєму закладі та розповсюджують інформацію про роздільний збір сміття та утилізацію відходів. [83]

- *Bursa Hotel Kyiv, м. Київ.* «Bursa Hotel Kyiv» повністю відмовився від використання пластику, а саме від пластикових розмішувачів, одноразових пластикових соломинок, одноразових пластикових склянок та посуду. В кожному номері стоять роздільні контейнери для сміття. Задля економії води можна відмовитися від щоденного прибирання номера та використовувати рушники повторно. Також у закладі встановлено водозберігаючі туалети та душі. Страви у ресторані готуються з використанням місцевих та органічних продуктів. У помешканні докладають зусиль, щоб зменшити кількість харчових відходів. Економія електроенергії полягає у використанні світлодіодного освітлення, а світло у приміщеннях вмикається за допомогою ключа-картки. Більшість вікон у готелі із подвійними рамами. [44; 45]

- *Edem Resort Medical & SPA, с. Стрілки, Львівська область*. Це п’ятизірковий заміський комплекс поблизу Львова на березі озера. Заклад дбає про збереження природи та здоров’я своїх гостей. Серед екологічних ініціатив: власний органічний город та виноградники. Стаканчик to go виготовлений виключно з рослинних матеріалів, який не забруднює навколишнє середовище. Також заклад пропонує екологічні прибори, тарілки для перших страв, ланчбокси та бамбукові трубочки. У складі такого посуду цукрова тростина (багаса), кукурудзяний крохмаль (PLA та CPLA), пальмове листя, папір та картон з контрольованих насаджень. У гостей є можливість відмовитися від щоденного прибирання номера та

використовувати рушники повторно. На території комплексу встановлена зарядна станція для електромобілів. У помешканні докладають зусиль, щоб зменшити кількість харчових відходів. Гості помешкання отримують інформацію щодо місцевих екосистем та екологічної поведінки. [56; 57]

- *11 Mirrors Design Hotel, м. Київ.* Цей готель має стійку екологічну позицію. Персонал готелю закликає відвідувачів пити воду з-під крану, замість бутильованої, щоб обмежити використання пластику. Вода у готелі проходить фільтрацію, тому є безпечною для вживання. Крім цього, у кожному готельному номері є відповідні «маркери», які закликають гостей відповідально ставитися до екології, не змінювати щодня постільну білизну та рушники, щоб зменшити кількість води та електроенергії на їх прання. Усі матеріали, що використовуються у готелі – натуральні та підлягають повторній переробці. У готелі ввели сортування сміття та централізовану його подальшу утилізацію, що свідчить про еко орієнтованість не лише власників та персоналу готелю, а й про їх гостей. [41]

- *Сіті Парк Готель, м. Біла Церква.* У оформленні 31 номеру готелю застосовувалися виключно натуральні або повторно перероблені матеріали. Готель відмовився від використання пластикових одноразових пляшечок із шампунями, кондиціонерами, гелями для душу, одноразових пластикових розмішувачів, пластикових пляшок та склянок для води та напоїв, а також від одноразового посуду. Екологічні ініціативи готелю: використання змішувачів з низькорівневим рівномірним натиском води і сантехніки з подвійним режимом зливу; флуоресцентне освітлення у всіх приміщеннях готелю і встановлення регуляторів ступеня освітлення; установка систем, які автоматично вимикають світло і кондиціонування в порожніх номерах; максимальне використання денного освітлення в лобі, кафе та інших громадських місцях; модернізована система кондиціонування зі зниженим енергоспоживанням, а також багато іншого. Помешкання інвестує частину доходу в громадські проекти зі сталого розвитку. [35; 36]

- *Екотель, Львівська область.* При будівництві цього готельного комплексу були використані ресурсозберігаючі технології та екологічно чисті будівельні матеріали. Сучасне опалювальне обладнання дозволяє скоротити викиди парникових газів в атмосферу на 30%. Система рециркуляції води, що використовується в комплексі, дає можливість використовувати для поливу зелених насаджень воду повторного очищення і виключити викид стічних вод в лісове озеро. [27]

- *Ковчег, Чернівецька область.* Енергетичне постачання готелю автономне, адже на території розташовані шість сонячних панелей. У комплексі використовуються енергозберігаючі лампи, встановлені крани з водозберігаючими насадками, змішувачі в душових кабінах з дрібним дифузором, налагоджена система теплоізоляції. Приміщення та вода нагріваються від трердопалвного котла, який працює на брикетах з перероблених органічних матеріалів (шкаралупа горіхів, качани кукурудзи тощо). Усі меблі виконані з дерева та покриті бджолиним воском. Ковдри з верблюжої вовни. Килими і покривала ручної роботи з овчини виконані в національному стилі. До економного використання природних ресурсів в готелі закликають гостей, адже в кожному номері розміщена пам'ятка про необхідність збереження води та електроенергії та про необхідність сортування відходів. [18; 21]

- *Апарт-готель «Вика», Буковель.* У цьому готелі використовуються енергозберігаюча техніка та освітлювальні прилади, зокрема світлодіодні лампи. Та території є зарядна станція для електромобілів. Більшість харчових продуктів у помешканні – місцевого походження. Заклад відмовився від використання одноразових пластикових склянок, а воду можна пити прямо з-під крану або кулерів. Задля економії води можна відмовитися від щоденного прибирання номера та використовувати рушники повторно, про що інформують відповідні таблички у номерах. [19]

- *TAOR Karpaty Resort & Spa, Львівська область.* Комплекс будівель виконаний з екологічного дерева, в інтер'єрі переважають природні матеріали, натуральний текстиль. Вже кілька років поспіль йому належить титул кращого «зеленого» готелю України. Постільна білизна, банні приналежності та інший текстиль виготовлені з високоякісних і натуральних матеріалів. На території комплексу можна пити лікувальну воду з власного бювету. Основна місія помешкання - щохвилинна турбота про природу. [34]

- *Еко-готель «Чакора», м. Яремче.* Це новий екологічно чистий концептуальний готель у м. Яремче, Івано-Франківської області. Концепція готелю об’єднує вегетаріанську кухню, здоровий відпочинок, екологічний підхід до використання природних ресурсів та за бажанням гостей - практика йоги та медитації. Готель оздоблений в природному дизайнерському стилі з використанням натуральних матеріалів – оздоблення деревом, меблі ручної роботи, тканеві світильники, евкаліптові та гречані подушки, бамбукові та евкаліптові ковдри. [29]

У ході написання роботи було проведено соціологічне опитування серед 100 респондентів з різних регіонів України. Опитування розроблено та проведено у Google Forms та поширене у соціальних мережах Instagram та Facebook. В ході опитування проаналізовано споживчий досвід українців пр виборі закладу розміщення та критеріїв, за якими вони обирають помешкання під час відпочинку. Також, було проаналізовано обізнаність українців про екологізацію у сфері гостинності.

Більшість із них (69 % опитаних), бронюють готель під час відпочинку. 75 % опитаних, за умови приблизно однакової ціни, обирають екологічний готель, що свідчить про екологічну позицію респондентів.

У питанні «Оцініть від 1 до 10 наскільки важливим для вас при виборі готелю є його екологічність (де 1 - зовсім неважливо, 10 - дуже важливо)» середня оцінка всіх відповідей респондентів - 7,03, що свідчить про те, що українцям важливо зупинятися у готелі, який не несе шкоди

довкіллю, а його діяльність базується на використанні принципів сталого розвитку. Лише одному із респондентів зовсім не важлива екологічність готелю.

Із дослідження видно, що опитані не досить добре обізнані у діяльності еко-готелі, які працюють на території України. Це свідчить про слабку маркетингову діяльність готельних підприємств, які слідують сталому розвитку. Із підприємств, що згадували респонденти під час опитування – «Ковчег», «Бунгало», «Вище неба», «Красна Поляна», «Friend House», «Стара Правда», «11 Mirrors», готелі мережі «Radisson». Не всі з названих готелів мають статус еко-закладу. Більшість із них впроваджують екологічні технології та рухаються у напрямку екологічної сертифікації.

На питання «Що таке екологічна ефективність готельного підприємства?» відповіли 59 осіб. Серед основних відповідей:

- Використання альтернативних джерел енергії
- Використання очисних систем для води
- Переробка сміття
- Використання місцевих рецептів страв та місцевих продуктів
- Використання датчиків автоматичного вмикання/вимикання світла для економії ресурсів
- Вплив на навколишнє середовище
- Діяльність готелю згідно екологічних стандартів та норм
- Використанням натуральних матеріалів у оформленні номерів
- Розташування закладу

Відповіді свідчать про те, що респонденти розуміються у тому, що таке екологічна ефективність, проте 83% опитаних хотіли б дізнатися ще більше з цієї тематики. Про екологічну діяльність готелів зручно дізнаватися через сайт готелю, сайти з бронювання та соціальні мережі готелів.

Проаналізувавши вікову структуру опитаних, то видно, що більш проінформовані у екологічних готелях та їх діяльності люди віком 25-40 років, що свідчить про їх більш свідому екологічну позицію. Більш детальні результати та запитання анкети розміщені у **Додатку В.**

Україна має перспективи для інвестування в еко-готельний бізнес. Цьому сприяє наявність рекреаційних ресурсів та дестинацій, придатних для розташування еко-готелів; розвиток виробництва екологічно сертифікованих будівельних матеріалів; наявність спеціалізованих навчальних закладів з підготовки фахівців у сфері гостинності; наявність науково-дослідних центрів, які спеціалізуються на розробці енерго- та водозберігаючих технологій та альтернативних технологіях; виробництво екологічно чистих продуктів харчування.

В цілому, впровадження екологічних стандартів та інноваційних підходів до екологічної ефективності в готельній галузі України стає все більш популярним та актуальним. Це дозволяє готельним підприємствам не тільки зменшувати свій негативний вплив на довкілля та зберігати ресурси, а й підвищувати свою конкурентоспроможність та привабливість для клієнтів, які стають більш свідомими у питаннях екології та надають перевагу екологічно відповідальним готельним підприємствам. Досягнення екологічної ефективності може також стати економічно вигідним для готелів та аналогічних підприємств, оскільки дозволяє зменшити витрати на енергію та воду та оптимізувати управління відходами. Важливо пам'ятати, що екологічна ефективність повинна бути забезпечена не лише на рівні готелів, а й на рівні всієї галузі, за допомогою спільних зусиль та регулюючих механізмів.

Отже, впровадження принципів сталого розвитку у готельний бізнес країни та функціонування екологічних закладів гостинності – перспективні напрями розвитку галузі в Україні.

Висновки до 3 розділу

Третій розділ роботи присвячено аналізу сучасного стану готельного господарства України, основним викликам та перешкодам щодо впровадження екологічних стандартів та принципів сталого розвитку у готельному бізнесі України та напрямам впровадження екологічних стандартів та інноваційних підходів до екологічної ефективності у готельних підприємствах України.

Готельний бізнес в Україні є однією із стратегічних галузей економіки країни. Станом на 2020 рік в Україні діяло 4523 колективних закладів розміщення, серед яких 2902 – готелі та аналогічні підприємства, 1621 – інші засоби розміщування. Дані за 2021 та 2022 роки на сайті Державної служби статистики України відсутні.

Війна в Україні, яка розпочалася 24 лютого 2022 року, також негативно вплинула на ситуацію у готельній індустрії країни. У перші місяці війни готельний бізнес фактично зупинив своє функціонування. За даним ДАРТ, показник відмов від бронювання виріс до 85-98%, в залежності від області.

Незважаючи на військову агресію, внутрішній туризм в Україні відновлюється, тому попит на готельні підприємства збільшується. Дестинації внутрішнього туризму на найближчі роки - Львів та Львівська область, Карпати, зокрема Буковель, Закарпаття.

Серед основних трендів у готельному бізнесі: поєднання роботи та відпочинку, подорожі в межах власного місця проживання, надання цифрових і безконтактних послуг, персоналізація. Останніми роками екологізація та впровадження принципів сталого розвитку є ключовими напрямками у розвитку готельного бізнесу країни.

Аналіз сучасного стану готельного господарства України свідчить про невідповідність українських готелів сучасному світовому рівню сервісу. Більшість проблем, які сьогодні зустрічаються у сфері готельного бізнесу, пов’язані з негативним впливом підприємств на екологію:

забруднення водойм, деградація земельних ресурсів, забруднення атмосферного повітря, надмірне використання електроенергії, відсутність системи утилізації та сортування сміття.

Вирішення основних проблем в українському готельному бізнесі може бути вирішено за рахунок впровадження принципів сталого розвитку в індустрію. Впровадження екологічних стандартів у готельному бізнесі України є нелегким завданням через ряд викликів: відсутність свідомості про екологічні стандарти, високі витрати на впровадження екологічних стандартів, відсутність нормативно-правової бази, низька відповідальність за дотримання екологічних стандартів, воєнні дії на території країни. Можливість впровадження екологічних стандартів в індустрії гостинності України проаналізовано автором за допомогою SWOT-аналізу, з яким можна ознайомитися у **Додатку Б** цієї роботи.

Серед напрямів впровадження екологічних стандартів та інноваційних підходів в готельній галузі України: застосування екологічно чистих технологій, зелене будівництво, екологічна сертифікації, сприяння екологічній свідомості клієнтів, впровадження програм екологічної відповідальності, розробка екологічної стратегії. Щоб визначити наскільки дієвою є екологічна практика у готелях України, було проаналізовано діяльність наступних підприємств: Eco-Hotel Villa Pinia, м. Одеса; Bursa Hotel Kyiv, м. Київ; Edem Resort Medical & SPA, с. Стрілки, Львівська область; 11 Mirrors Design Hotel, м. Київ; Сіті Парк Готель, м. Біла Церква; Екотель, Львівська область; Ковчег, Чернівецька область; апарт-готель «Buka», Буковель; TAOR Karpaty Resort & Spa, Львівська область; еко-готель «Чакора», м. Яремче. Зі звітністю по впровадженню принципів сталого розвитку готельними підприємствами можна ознайомитися на їх офіційний сайтах, сторінках у соціальних мережах та сервісі з бронювання Booking.com.

У ході написання роботи було проведено соціологічне опитування серед 100 респондентів з різних регіонів України. Опитування розроблено

та проведено у Google Forms та поширене у соціальних мережах Instagram та Facebook. В ході опитування проаналізовано споживчий досвід українців пр виборі закладу розміщення та критеріїв, за якими вони обирають помешкання під час відпочинку. Також, було проаналізовано обізнаність українців про екологізацію у сфері гостинності. Із питаннями опитуваннями та відповідями респондентів можна ознайомитися у **Додатку В** цієї роботи.

Отже, впровадження принципів сталого розвитку у готельний бізнес країни та функціонування екологічних закладів гостинності – перспективні напрями розвитку галузі в Україні.

РОЗДІЛ 4. ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНО СВІДОМОГО СПОЖИВАННЯ СЕРЕД ГОСТЕЙ ГОТЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

4.1 Роль гостей у забезпеченні екологічної ефективності готелів

Гості готельних підприємств відіграють важливу роль у забезпеченні екологічної ефективності готелів, зменшуючи негативний вплив готельного бізнесу на довкілля. Кілька прикладів того, як гості можуть впливати на екологічну ефективність готелю.

По-перше, економія та збереження електроенергії. Гості можуть мінімізувати використання електричних приладів, вимикати світло, кондиціонер та інші прилади, коли вони не використовуються. [50]

Наступний пункт - водозбереження. Гості можуть допомогти зменшити використання води, користуючись нею економно, наприклад обмежувати використання води під час прийому душу, набирати ванну не повністю та вимикати кран під час чистки зубів. Гості можуть не просити щоденної заміни рушників та постелі, а використовувати їх протягом всього терміну перебування у готелі. [43]

Важливим пунктом на який також можуть вплинути гості готельних підприємств - це правильна утилізація відходів. Найпростішим способом є сортування сміття відповідно до правил роздільного збору.

Відмова від одноразових предметів - ще один із пунктів екологічної свідомості гостей. Під час перебування у готелі доцільно відмовитись від одноразових засобів гігієни, зубних щіток та паст. Варто використовувати засоби, упаковки яких виготовлені з перероблених матеріалів. [50; 61]

Екологічна свідомість гостей може також заключатися у відповідальному харчуванні. У ресторані варто обирати страви з місцевих продуктів або з фермерських, адже на їх транспортування витрачається менша кількість пального, що в свою чергу має менш негативний на довкілля. Варто замовляти такі порції, які легко з’їсти, щоб зменшити кількість харчових відходів. Закладам харчування варто мінімізувати

харчові відходи за допомогою стратегії «запобігти, пожертвувати, перенаправити». [43; 50]

Гостям готелів доцільно використовувати громадський транспорт, велосипеди або ходити пішки по місту, а також відмовитися від оренди автомобіля, якщо це можливо. Таке рішення може значно скоротити кількість шкідливих випарів у туристичних дестинаціях зі значним скупченням готелів та зменшити рівень забруднення атмосферного повітря.

Постояльці готелів можуть поводитися обережно з природними ресурсами, зменшити негативний вплив на флору та фауну у місцевості розташування готелю, а також допомагати у збереженні довкілля, наприклад, прибираючи сміття на пляжі готелю або у прибережній зоні.

Гості також можуть пропонувати нові ідеї для поліпшення екологічної ефективності готелів, базуючись на своєму власному досвіді перебування у екологічних закладах розміщення. Крім цього, гості можуть надавати фідбек про виявлені недоліки та порушення екологічних стандартів у закладі гостинності. Вони можуть надати інформацію про проблеми з витоками води, несправні електричні прилади, некоректне сортування відходів, та інші проблеми, які можуть впливати на екологічну ефективність готелю. [61]

Роль гостей у забезпеченні екологічної ефективності готелів є надзвичайно важливою. Своєю присутністю у готелі гості можуть позитивно впливати на довкілля, підтримуючи екологічні ініціативи готелів та долучаючись до створення більш екологічно свідомого світу. Крім того, їхня підтримка може позитивно впливати на збільшення кількості готелів, які звертають увагу на екологічні питання та розвивають зелені ініціативи.

Отже, гості можуть допомогти готелям зменшити негативний вплив на довкілля та сприяти екологічній ефективності, виконуючи прості кроки для збереження ресурсів та мінімізації відходів.

4.2 Аналіз міжнародного досвіду популяризації екологічно свідомого споживання в готелях світу

Промоція закладів готельного господарство з орієнтацію на сталий розвиток та інноваційні технології відбувається через міжнародні готельні мережі та окремі заклади сфери гостинності, які також досягли неабияких успіхів у цій сфері. Учасниками програми впровадження «зелених» технологій в сфері гостинності є не лише окремі готельні підприємства, а й міжнародні готельні мережі. Провідні готельні мережі світу досягли вже неабияких успіхів у застосуванні цілей сталого розвитку у своїй діяльності.

Значних успіхів у впровадженні екологічних інновацій досягли підприємства готельної мережі «Intercontinental Hotels Group» (IHG). Мережею впроваджено онлайн-программу «IHG Green Engage» для забезпечення сталості всієї мережі. Програма спрямована на управління готелями й раціональне використання енергії, води та обмеження викидів вуглецю та відходів, а також мінімізацію загальних витрат на комунальні послуги та вплив на навколишнє середовище. Серед екологічних планів мережі до 2023-2024 років: [65; 71]

- повністю відмовитися від речей одноразового використання або перейти на альтернативи, придатні для повторного використання чи переробки. З листопада 2022 року одноразові зубні щітки, бритви та гребінці, у готелях бендів Essentials, Suites, Premium і Lifestyle надаються за запитом. До червня 2023 року ця альтернатива буде запроваджена у всіх готелях мережі; [71]
- участь у кампанії Waste & Resources Action Program (WRAP) Guardians of Grub зі зменшення харчових відходів. З моменту впровадження програми, готель Kimpton Clocktower у Манчестері, Великобританія, скоротив кількість харчових відходів на 11% у період з травня 2021 року по січень 2022 року шляхом перегляду меню та відстеження даних про харчові відходи; [71]

- мінімізація викидів вуглецю: до 2030 року всі нові готелі мережі працюватимуть із дуже низькими або нульовими викидами вуглецю та багато інших екологічних інновацій. [71]

Свої успіхи у впровадженні екологічних інновацій Intercontinental Hotels Group транслює у щорічному звіті Responsible Business Report на своєму сайті, а також проводить постійне навчання серед своїх працівників у готелях мережі, а серед гостей закладів популяризує екологічно свідоме споживання.

Міжнародна готельна мережа Marriott International також є активною у напрямку екологізації своїх готельних підприємств по всьому світу. Serve360 - це програма корпоративної соціальної відповідальності, запущена компанією Marriott International. Ця програма присвячена збереженню довкілля, розвитку громад та підтримці глобальних ініціатив у сфері сталого розвитку. [66]

Програма Serve360 включає в себе різні ініціативи, такі як: збереження енергії та води в готелях мережі Marriott, зниження викидів парникових газів та сприяння чистому повітрю, підтримка місцевих громад та благодійних організацій, розробка продуктів та послуг, які допомагають зменшити вплив на навколишнє середовище тощо. Крім того, Serve360 спрямована на залучення громадськості та клієнтів Marriott до спільних зусиль у здійсненні місії сталого розвитку та підвищення екологічної свідомості. [66]

У напрямку екологізації запущений спільний проєкт готельної мережі Marriott і фонду Conservation International - Nobility of Nature. Цей проєкт сприяє створенню в сільській місцевості Китаю підприємств, які не завдають шкоди довкіллю та водозбереженню у регіоні. [67]

Зростання соціальної відповідальності населення в світі, інтенсифікація екологічної освіченості туристів та свідомий вибір екологічних товарів і послуг визначили екологічну відповідальність в готельному бізнесі важливим чинником конкурентоспроможності, що

вимагає додаткових інвестицій на переобладнання, модернізацію й створення нової інфраструктури. Підвищуючи таким чином свою конкурентоспроможність, «AccorHotels Group» працює в цьому напрямку більше 15 років.

«AccorHotels Group» – це мережа готелів, світовий лідер в сфері подорожей, що пропонує розміщення у 5400 готелях й надає обслуговування від «економ» класу до класу «люкс». Готелі «AccorHotels Group» розташовані у 110 країнах світу. Номерний фонд «AccorHotels Group» на сьогодні нараховує більше ніж 800 тис. номерів. Мережа «AccorHotels Group» включає більше 40 всесвітньо відомі готельні бренди. [42]

Готельна мережа AccorHotels Group має кілька екологічних інновацій, які вони використовують для зменшення впливу на довкілля.

Програма Planet 21 була запущена в 2011 році з метою зменшення негативного впливу готельної галузі на довкілля. Вона включає більше 21 зобов'язань, що стосуються сталого розвитку. До цих зобов'язань входять зменшення викидів в атмосферу, зменшення споживання енергії, води та інших ресурсів, впровадження власної системи утилізації відходів та ін. [42]

AccorHotels в 2016 році запустила глобальну програму зі скорочення харчових відходів у ресторанах. Сьогодні в ресторанах AccorHotels подаються 150 млн страв. Завдяки впровадженню комплексних рішень, готелі скоротили кількість харчових відходів в середньому на 60%, при цьому заощадили близько 540 тисяч євро. Наприклад, Novotel Nantes Carquefou у Франції перетворює солодощі, що залишилися після сніданку, в пудинги. Pullman Auckland у Новій Зеландії робить мармелад із цедри апельсинів. MGallery Hotel St Moritz Queenstown робить сир з невипитого молока. У деяких країнах готелі передають залишки їжі благодійним організаціям, якщо це дозволяє закон. З 2017 року усі готелі мережі

вилучили зі свого меню морські види риб, що перебувають під загрозою зникнення. [42]

У готелях мережі AccorHotels Group використовують власну технологію переробки відходів та відновлення старих речей, яка називається "upcycling". Ця технологія дозволяє створювати нові предмети зі старих матеріалів та зменшувати відходи. [42]

Усі будівлі готельної мережі є низьковуглецевими, а їх експлуатація не несе значної шкоди довкіллю. За даними звіту «AccorHotels Group» у 2021 р. найбільш енерговитратними складовими інфраструктури готелів визначено систему опалення, кондиціонування і вентиляцію. У зв’язку з цим, готелі мережі Accor переходять на альтернативні джерела енергії: на даху готелів «Pullman Quay Grand Sydney Harbor» та «Nawotel Barossa Valley Resort» встановлена сонячна фотоелектрична система потужністю, а готель «Novotel Coeur d'Orly» обладнано гібридним терміналом кондиціонування повітря. [42]

Готельна мережа транслює свій вклад у покращення екології у щорічних звітах на своєму сайті та у соціальних мережах, що впливає на підвищення екологічної свідомість гостей закладів та їх підписників у мережі.

Hilton - одна з провідних готельних мереж у світі, яка активно застосовує екологічні інновації в своїй діяльності. Станом на 2022 рік мережа налічує понад 7000 готельних та аналогічних підприємств у 123 країнах світу, які зареєстровані під 19 брендами. За даними щорічного звіту мережі у 2022 році: [62]

- Мережа Hilton зобов'язана зменшити викиди вуглецю на 61% до 2030 року. Це досягається за допомогою енергоефективних технологій та застосуванням відновлюваної енергії. Hilton використовує вітрову та сонячну енергію для забезпечення своїх готелів енергією. [62]

- Hilton встановила ціль зменшення використання води на 50% до 2030 року. Для досягнення цієї мети готельна мережа застосовує технології

збору та очищення дощової води, а також системи збереження води та рекуперації тепла. [62]

- Мережа зобов'язана до 2030 року зменшити кількість відходів, що відправляються на смітник, на 50%. Готельна мережа використовує різноманітні підходи для утилізації відходів, такі як компостування, переробка та повторне використання матеріалів. [62]

Hilton активно співпрацює з місцевими організаціями, щоб зберегти та відновити місцеві екосистеми, такі як ліси та мангрові болота. Готельна мережа також розвиває програму допомоги природним заповідникам та розробляє екологічні туристичні маршрути. У 2022 році Hilton відкрив Botánika Osa Peninsula, унікальний природний курорт на південному узбережжі Коста-Ріки. Тут пропонують одні з найкращих екологічних та пригодницьких туристичних активностей регіону. Команда готелю прагне поєднати туризм та охорону природи. [62]

В готелі Hilton Luxor Resort & Spa почали використовувати сталі рішення для збільшення позитивного впливу на навколишнє середовище. Готель запровадив дві цікаві ідеї: використання тканинних мішків для білизни, щоб уникнути використання пластикових матеріалів та переробка викинутих матраців для плавання. [62]

У рамках стратегії підтримки сталого розвитку та охорони навколишнього середовища, Conrad Abu Dhabi Etihad Towers запровадив вертикальне гідропонічне землеробство для уникнення відходів. [62]

Свої досягнення у напрямку сталого розвитку готельна мережа публікує у своєму щорічнику та сайті та активно популяризує цю інформацію серед своїх гостей шляхом розміщення інформаційних вказівників у номерах та інших приміщеннях готелю.

Готельна мережа Hyatt з 2008 року впроваджує глобальну екологічну, соціальну стратегію та стратегію управління (ESG) через свою платформу World of Care. Мережа прагне сприяти екологічній діяльності, щоб діяльність її готелів була прикладом для колег, гостей, клієнтів, власників

готелів і місцевих громад. Hyatt прагне сприяти відповідальному пошуку продуктів і послуг для вирішення таких проблем, як зміна клімату, вирубка лісів, утилізація відходів, охорона здоров'я, дефіцит ресурсів, біорізноманіття та збереження фауни. Екологічні цілі мережі до 2030 року висвітлені на їх офіційному сайті. Серед них: досягнути глобального зменшення відходів їжі, які потрапляють на смітники на 50%; зменшення абсолютних викидів Scope 1 та 2 на 27,5%; сприяти захисту тварин; підтримувати локальну культуру; сприяти водозбереженню. Свої досягнення та цілі мережа публікує у щорічному звіті Environmental, social and governance highlights на своєму сайті та поширює цю інформацію серед своїх гостей, зокрема на інформаційних вказівниках у готеляхта у своїх соціальних мережах. [63; 64]

Готельна мережа Wyndham Hotels & Resorts охоплює понад 9000 готелів 24 брендів у 95 країнах світу. Готельна мережа Wyndham Hotels & Resorts активно впроваджує цілі сталого розвитку у своїй діяльності та популяризує соціальну відповідальність серед своїх гостей та місцевих мешканців. [87]

Компанія впроваджує інноваційні технології, які відповідають екологічним стандартам та ефективні в експлуатації. Wyndham надає франчайзі можливість для дотримання сталості у готельному бізнесі, допомагаючи їм втілювати найкращі практики у сфері енергозбереження, водозбереження та утилізації відходів. [87]

Готельна мережа продовжує активно сприяти розвитку програми Wyndham Green, яка має на меті допомогти готелям знижувати витрати шляхом підвищення екологічної ефективності, отримувати прибуток від екологічно свідомих мандрівників, залишатися конкурентоспроможними на ринку і збільшувати лояльність до бренду. Цим цілям сприяє програма Wyndham Green. Програма Wyndham Green складається з двох важливих компонентів: набору інструментів Wyndham Green Toolbox та сертифікації Wyndham Green. Ці компоненти дозволяють компанії оцінювати вплив

готелів на довкілля і працювати над постійним екологічним удосконаленням в готелях, що належать до мережі Wyndham.[87]

Сертифікація Wyndham Green - це внутрішня програма сертифікації компанії Wyndham, що складається з п'яти рівнів, які стосуються таких цілей, як енергозбереження, водозбереження, утилізація відходів та оптимізація операцій, а також навчання та залучення гостей, співробітників та франчайзі. Сертифікація відповідає вимогам популярних міжнародних програм, таким як TripAdvisor Green Leaders та Green Key. [87]

Серед екологічних ініціатив, які сприяли підвищенню екологічної свідомості:

1) Готелі мережі у Азійсько-Тихоокеанічному регіоні долучилися до кампанії Global Earth Hour 2021 з хештегом #switchfornature, яка підвищує обізнаність щодо глобальної зміни клімату і підтримки майбутньої відновлювальної енергії. Гостей готелів також закликали приєднатися до кампанії, вимкнувши світло у своїх номерах. [87]

2) Готель Wyndham Grand Foshan Gaoming використав 7500 порожніх пластикових пляшок від напоїв, щоб побудувати екологічно дружню альтернативу традиційній ялинці на Різдво. Пластикові пляшки були попередньо викинуті гостями. Цей проєкт сприяв підвищенню обізнаності про сталість і спонукав гостей споживати менше пластику. [87]

3) Travelodge by Wyndham - один з брендів мережі, який спеціалізується на захисті навколишнього середовища. Travelodge є офіційним спонсором Національної асоціації збереження національних парків (NPCA). Понад 75% усіх готелів Travelodge розташовані поруч із найбільшими національними парками США. У 2021 році Travelodge надав NPCA грант підтримку на суму 25 тис. доларів США, закликаючи інших долучитися до цих зусиль. З 2016 року Travelodge надав понад 750000 доларів для підтримки та збереження національних парків. [87]

Із використанням принципів сталого розвитку зазначеними готельними мережами можна ознайомитися у **Додатку Г**.

Популяризація екологічно свідомого споживання у готелях світу - це важлива тенденція, яка допомагає зберегти природу та забезпечити її сталий розвиток. Для досягнення цих цілей готелі можуть використовувати різні підходи та методи, від впровадження відновлюваних джерел енергії до збору та переробки відходів та підтримки місцевих ініціатив щодо охорони природи та біорізноманіття. В кінцевому рахунку, це сприяє зменшенню впливу туризму на довкілля, підвищує екологічну свідомість гостей та забезпечує сталий розвиток туризму в майбутньому.

4.3 Розробка рекомендацій щодо популяризації екологічно свідомого споживання серед гостей готельних підприємств України

Для впровадження екологічних технологій відповідного рівня, українським готельним підприємствам необхідно багато часу та додаткових можливостей, зокрема фінансових. Важливим пунктом є залучення державної влади до процесу екологізації готельних підприємств та створення відповідних умов для підприємців, які працюють у цій сфері. Важливою є маркетингова та просвітницька робота серед жителів країни, що є потенційними гостями готельних закладів.

Базуючись на міжнародному досвіді популяризації екологічно свідомого споживання серед гостей готелів, вбачаємо за доцільне розробку рекомендацій, які можуть бути використані готельними підприємствами України.

1) Надавати інформацію щодо екологічного споживання у вигляді друкованих матеріалів в кімнатах готелів, на сайтах та в соціальних мережах. Наприклад, пам'ятки з екологічних питань, список рекомендацій щодо енергозбереження та водозбереження, інформацію щодо сортування відходів тощо.

2) Залучення гостей до екологічного споживання шляхом впровадження у закладі відповідних послуг та зручностей. Наприклад, видача та прання рушників та постільної білизни на вимогу, зменшення

кількості одноразового пластикового посуду, а також встановлення енергозберігаючих приладів та систем вентиляції в кімнатах готелів.

3) Організація екологічних заходів та акцій. Наприклад, готель може організувати акцію зі збору сміття у зоні біля готелю чи прибережній зоні, якщо готель має вихід до моря. Також, можна організувати тиждень енергозбереження. Якщо готель має сад чи виноградник, залучити гостей до збору врожаю. Розсилка повідомлень та новин щодо екологічної діяльності готельного підприємства буде дієвим кроком у напрямку підвищення еко свідомості туристів.

4) Створення екологічно дружніх зон в межах готелю (сади, тераси та інші відкриті зони), де гості можуть насолоджуватися природою.

5) Включити екологічну діяльність у програму соціальної відповідальності готелів та взаємодії з громадою або екологічним організаціями. У рамках співпраці можуть бути проведені спільні проєкти та заходи, частину прибутку з яких буде пожертвувано на благодійні цілі, пов'язані з екологічними ініціативами.

6) Заохочувати гостей до екологічно свідомого споживання шляхом створення екологічно дружніх програм лояльності. Наприклад, надавати знижку на проживання, кешбек чи безкоштовну вечерю за повторне використання рушників або білизни, обмежене використання води, правильно відсортоване сміття у номері тощо.

7) Організовувати безкоштовні екскурсії до місцевого парку або зоопарку, де проводяться проєкти з охорони природи та біорізноманіття. Також можна організувати відвідування ферм, де займаються органічним сільським господарством, або промислових підприємств, які спеціалізуються на альтернативній енергетиці.

8) Встановити контейнери для роздільного сортування сміття у готельних номерах та загальних приміщеннях, щоб стимулювати гостей до правильної утилізації відходів.

9) Надавати гостям готелів безкоштовно велосипеди або електротранспорт для пересування по території чи в межах дестинації.

10) Ввести еко-лейбли для своїх послуг та продуктів, щоб допомогти гостям зрозуміти, які сервіси та продукти є екологічно безпечними та сталими.

Щоб бути цікавими для гостей та стимулювати гостей підвищувати свою екологічну свідомість, українські готелі повинні впроваджувати екологічні інновації у своїй роботі, базуючись на міжнародному досвіді.

Цікавим нововведенням у закладах гостинності може бути забезпечення постояльців безкоштовною вечерею за те, що вони покрутять педалі велосипедів, що з'єднані зі спеціальними електрогенераторами, виробивши для готелю 10 ват/годин електроенергії. Ця інновація дозволить гостям не тільки підтримувати себе у формі, а також заощадити електрику та кошти. [8, с. 29 - 32]

Українські заклади гостинності можуть імплементувати у свою діяльність досвід міжнародних готельних мереж у напрямку екологізації. Наприклад, взявши за основу досвід Accor Hotels Group, можна створити сад або город тепличного або відкритого типу на дахах готельних закладів або на площах балконів, що не використовуються, для вирощування харчової продукції для потреб гостей закладів. Крім того, що готель буде продукувати більше кисню, реалізувавши таку інновацію, зможе ще забезпечити потребу ресторану у власних органічних продуктах харчування. Таким чином, готелі будуть продукувати значну кількість кисню. [42]

На основі міжнародного досвіду доцільним є формування готелів «замкненого типу», щоб мінімізувати їх негативний вплив на навколишнє середовище, а усі процеси з переробки сировини, утилізації відходів, повторного очищення води проводити на території закладу. Варто знайомити гостей із кожним процесом та ділитися позитивними результатами від екологічної діяльності.

Отже, використання цих рекомендацій готельними підприємства України може підвищити їх екологічну ефективність та сприяти екологічній свідомості гостей готельних підприємств.

Висновки до 4 розділу

У четвертому розділі цієї роботи проаналізовано роль гостей у забезпеченні екологічної ефективності готелів, досліджено міжнародний досвід популяризації екологічно свідомого споживання в готелях світу та розроблено рекомендації щодо популяризації екологічно свідомого споживання серед гостей готельних підприємств України.

Гості готельних підприємств відіграють важливу роль у забезпеченні екологічної ефективності готелів, зменшуючи негативний вплив готельного бізнесу на довкілля. Своєю присутністю у готелі гості можуть позитивно впливати на довкілля, підтримуючи екологічні ініціативи готелів та долучатися до створення більш екологічно свідомого світу. Крім того, їхня підтримка може позитивно впливати на збільшення кількості готелів, які звертають увагу на екологічні питання та розвивають зелені ініціативи.

Промоція закладів готельного господарство з орієнтацію на сталий розвиток та інноваційні технології відбувається через готельні підприємства, які досягли успіхів у цій сфері. До прикладу, провідні готельні мережі світу досягли вже неабияких успіхів у застосуванні цілей сталого розвитку у своїй діяльності. Під час виконання роботи було проаналізовано заходи із популяризації екологічної діяльності такими готельними мережами, як: Intercontinental Hotels Group, Marriott International, AccorHotels Group, Hilton, Hyatt, Wyndham Hotels & Resorts. Популяризація екологічно свідомого споживання у готелях світу - це важлива тенденція, яка допомагає зберегти природу та забезпечити її сталий розвиток. Для досягнення цих цілей готелі використовують різні підходи та методи, від впровадження відновлюваних джерел енергії до до підтримки місцевих ініціатив щодо охорони природи.

Базуючись на міжнародному досвіді популяризації екологічно свідомого споживання серед гостей готелів, вбачаємо за доцільне розробку рекомендацій, які можуть бути використані готельними підприємствами України. Детальніше із переліком рекомендацій можна ознайомитися у пункті 4.3 цієї роботи.

Отже, популяризація екологічно свідомого споживання серед гостей готельних підприємств є важливим завданням, яке може допомогти зменшити негативний вплив туризму на довкілля та зберегти природні ресурси.

ВИСНОВКИ

Отже, у сучасному суспільстві люди все більше уваги приділяють проблемам екології через стрімке виснаження ресурсів та погіршення стану навколишнього середовища.

Сучасне готельне господарство - це потужна галузь сфери послуг, яка досить активно впроваджує принципи сталого розвитку та екологічні інновації у своїй діяльності.

На нашу думку, екологічна модернізація та перехід до концепції сталого розвитку є перспективними напрямами розвитку готельного бізнесу, проте цей процес потребує змін у організації діяльності закладів, екологічній трансформації, змін у системі цінностей керівництва та персоналу, підвищенні екологічної свідомості гостей закладів, а також підвищення ефективності використання енергії та ресурсів для створення «сталої інфраструктури» готельних підприємств.

У ході роботи усі поставленні завдання були виконані:

1) Проаналізовано міжнародний досвід використання принципів екологічної ефективності у готельному бізнесі, зокрема основні напрями впровадження та екологічні інновації, які використовуються у готелях світу. Під час виконання роботи було проаналізовано екологічну діяльність таких готельних підприємств: Proximity Hotel, Грінсборо, США; Six Senses Hotels Resorts Spas - готельна мережа зі штаб-квартирою в Таїланді; еко-готель Whitepod Eco-Luxury Hotel у Швейцарії; The Green House Hotel, Борнмут, Великобританія; Soneva Fushi Resort, Мальдівські острови; Hotel Verde, Кейптаун, Південна Африка; Wild Coast Tented Lodge, Шрі-Ланка; Lefay Resort & SPA Lago di Garda, Італія; The Brando, Таїті; Inkaterra Machu Picchu Pueblo Hotel, Перу. Також, було проаналізовано діяльність провідного екологічного готелю світу 2022 - Gaia Hotel & Reserve, який знаходиться у Коста-Ріці.

Проаналізовано міжнародний досвід впровадження принципів сталого розвитку та екологічних інновацій у готельній індустрії. Для

кращого ознайомлення із темою було проаналізовано критерії для готелів та аналогічних підприємств, що відповідають міжнародним стандартам на сайті Global Sustainable Tourism Council (GSTC). Важливим джерелом інформації стали звіти TIES (The International Ecotourism Society) - міжнародної екологічної спільноти, UNEP - (UN Environment Programme) - програми ООН з питань довкілля, The Sustainable Hospitality Alliance - Альянсу сталої гостииності; дослідження Школи Готельного Менеджменту Корнельського Університету (School of Hotel Administration of Cornell University. При написанні роботи було проаналізовано сайти та сторінки у соціальних мережах окремих готелів та готельних мереж, щоб детальніше дізнатися про напрями впровадження екологічних інновацій у їх діяльності.

У ході роботи було проаналізовано діяльність таких програм із сертифікації готельних послуг екологічного спрямування: стандарти ISO, Green Key (Зелений ключ), LEED (Leadership in Energy and Environmental Design), BREEAM (Building Research Establishment Environmental Assessment Methodol, стандарти Green Globe, стандарти EarthCheck, Green Leaf (GLES), рейтинг сталості готелів WAYAJ, Travelife, сертифікат ECOTEL. Ці стандарти встановлюються з метою захисту навколишнього середовища, зменшення впливу людської діяльності на довкілля та забезпечення сталого розвитку. На жаль, станом на квітень 2023 року в Україні відсутні готелі, які мають міжнародний екологічний сертифікат.

2) Проаналізовано сучасний стан готельного господарства України та основні тенденції розвитку галузі. Щоб визначити наскільки дієвою є екологічна практика у готелях України, було проаналізовано діяльність наступних підприємств: Eco-Hotel Villa Pinia, м. Одеса; Bursa Hotel Kyiv, м. Київ; Edem Resort Medical & SPA, с. Стрілки, Львівська область; 11 Mirrors Design Hotel, м. Київ; Сіті Парк Готель, м. Біла Церква; Екотель, Львівська область; Ковчег, Чернівецька область; апарт-готель «Buka», Буковель; TAOR Karpaty Resort & Spa, Львівська область; еко-готель «Чакора», м.

Яремче. Також проаналізовано можливість впровадження екологічних інновацій в українських готелях.

3) За допомогою SWOT-аналізу було проаналізовано основні переваги, недоліки, загрози, та можливості щодо впровадження екологічних стандартів та принципів сталого розвитку у готельному бізнесі України. Із переліком можна ознайомитися у **Додатку Б** ;

4) Проаналізовано міжнародний досвід популяризації екологічно свідомого споживання в готелях світу на прикладі готельних мереж Intercontinental Hotels Group, Marriott International, AccorHotels Group, Hilton, Hyatt, Wyndham Hotels & Resorts.

5) За допомогою соціологічного дослідження визначили наскільки обізнаними є українці у питаннях екологізації готельних підприємств та проаналізовано їх споживчий досвід. У опитуванні взяли участь 100 респондентів різних вікових категорій з різних областей України. Проаналізувавши вікову структуру опитаних, то видно, що більш проінформовані у екологічних готелях та їх діяльності люди віком 25-40 років, що свідчить про їх більш свідому екологічну позицію. Із анкетою можна ознайомитися у **Додатку В**;

6) Розроблено рекомендації щодо популяризації екологічно свідомого споживання серед гостей готельних підприємств України. Із переліком рекомендацій можна ознайомитися у пункті 4.3 цієї роботи. Використання рекомендацій готельними підприємства України може підвищити їх екологічну ефективність та сприяти екологічній свідомості гостей готельних підприємств.

У результаті виконаної роботи мета дослідження була досягнута із використанням наступних методів дослідження: метод аналізу та синтезу, метод узагальнення, систематизації даних, графічний, описовий, SWOT-аналіз, візуальний (спостереження), порівняння, анкетування, економічний.

Україна має перспективи для інвестування в еко-готельний бізнес. Цьому сприяє наявність рекреаційних ресурсів та дестинацій, придатних для розташування еко-готелів; розвиток виробництва екологічно сертифікованих будівельних матеріалів; наявність науково-дослідних центрів, які спеціалізуються на розробці енерго- та водозберігаючих технологій та альтернативних технологіях та виробництво екологічно чистих продуктів харчування.

Підвищення екологічної ефективності - це першочергова ціль закладів гостинності. Досягнення цієї цілі можливе шляхом впровадження принципів сталого розвитку та екологічних інновацій готельними підприємствами. Важливим напрямом діяльності готелів має стати підвищення екологічної свідомості гостей та популяризація екологічно свідомого споживання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Байлик С. І. Організація готельного господарства: підручник / І. С. Байлик, І. М. Писаревський. –Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. – 329 с.
2. Ісаєнко В.М. Стратегія сталого розвитку (туристична галузь): навч. посібник / В. М. Ісаєнко, К. Д. Ніколаєв, К. О. Бабікова, Г. О. Білявський, І. Г. Смирнов. – Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2013. – 300 с.
3. Клапчук В.М., Польова Л.В. Туризм і готельне господарство світу та України : історія та сучасний стан, тенденції і моніторинг : Навчально-методичний посібник / В.М. Клапчук, Л.В. Польова. - Івано-Франківськ: Фоліант, 2013. - 408 с.: іл .: 8, табл.: 26.
4. Кравченко А.І. Особливості організації обслуговування в еко-готелях / А.І. Кравченко, Д.І. Басюк / Готельно-ресторанний бізнес: інноваційні напрями розвитку: матер. Міжнар. наук.-практ. конф, 25-27 березня 2015 р. - К.: Вид-во НУХТ, 2015. – 400 с.
5. Ладиженський В.М. Конспект лекцій навчальної дисципліни «Екологічна стандартизація і сертифікація» (для студентів 5 курсу денної і заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст / Ладиженський В.М., Телюра Н.О.; Харк. нац. акад. міськ. госпва. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 23 с.
6. Мілінчук О.В. Переваги екологічної сертифікації готелів в Україні, Менеджмент в інноваційному розвитку економіки: проблеми та перспективи: матеріал. наук.- практ. конф., 4 жовт. 2016 р. - Київ, 2017. - С. 136.
7. Пандяк І.Г. Сталий розвиток готельної індустрії // Науковий вісник Херсонського національного університету. Географічні науки: наук. фах. вид.; 2018. – Вип. 8. – С. 276 - 281

8. Паук О.Є. Інноваційні напрями розвитку готельного господарства України: екологізація засобів розміщення. Науковий вісник НЛТУ України. - 2016. - Вип.26.2. - С.29-32.
9. Поплавська І. В. Методологічні аспекти аналізу готельного господарства / І. В. Поплавська // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Географія. - 2012. - № 1. – 200 с.
10. Редько В. Є. Міжнародний досвід формуванні сталої інфраструктури готелю: Ефективна економіка: наук. фах. вид.; ДНУ імені Олеся Гончара. – 2018. - № 12. – С. 45 – 60.
11. Смирнов І. Г., Любіцева О. О. Маркетинг сталого туризму: навч. посібник. – Київ: Ліра-К, 2019. – 256 с.
12. Тимошенко Т. О. Міжнародний досвід розвитку державно-приватного партнерства в індустрії гостинності в рамках концепції сталого розвитку та можливості його використання в Україні//Інвестиції: практика та досвід: наук. фах. вид.; Національна академія державного управління при Президентові України. – Київ.- 2018. – Випуск № 15.- С. 91 - 96
13. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. - Київ: Видавничий Дім «Слово», 2004. - 240 с
14. Bohdanowicz, P. Environmental Awareness and Initiatives in the Swedish and Polish Hotel Industries - Survey Results // International Journal of Hospitality Management. 2009. №6. С.36-52
15. Hervé Houdré Sustainable Development in the Hotel Industry // Industry Perspectives. - School of Hotel Administration of Cornell University. – 2008. - №2. – 20 p.
16. Peter Jones, Daphne Comfort Sustainable Development Goals and the World’s Leading Hotel Groups // Athens Journal of Tourism. – 2019. – Volume 6, Issue 1. – pp. 1-14

17. Peter Jones, David Hillier, Daphne Comfort. The Sustainable Development Goals and the Tourism and Hospitality Industry // Athens Journal of Tourism – 2017. - Volume 4, Issue 1. – pp. 7-18
18. Абрамова А. Г., Мирошник Ю. А., Еко-тренд в сфері гостинності: економічні та соціальні аспекти. [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2020/84.pdf (12.04.2023)
19. Апарт-готель Buka [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.booking.com/hotel/ua/buka-apart-spa-polianitsia.uk.html?activeTab=main#hp_facilities_box (01.04.2023)
20. Ганич Н. М., Гаталяк О. М. Екологізація готельного та ресторанного бізнесу. [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/03/Hataliak-Ekolohizatsiia-hotel-noho-i-rest.-biznesu.pdf (12.04.2023)
21. Гірський готель “Ковчег” [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.cvinfo.icu/hirskyi-hotel-kovcheh.html (01.04.2023)
22. Зелена зірка. [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://greenstar.org.ua/ (25.04.2023)
23. Готельна індустрія: тренди якісного сервісу у 2023 році. [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://business.diia.gov.ua/cases/antikrizovi-risenna/gotelna-industria-trendi-akisnogo-servisu-u-2023-roci (25.04.2023)
24. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/ (26.03.2023)
25. Державне агентство розвитку туризму [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.tourism.gov.ua/ (01.04.2023)
26. “Зелене” майбутнє ліфтів. [Електронний ресурс / [Режим доступу]: https://kitlift.com.ua/vsi-statti/zagalni-temy/zelene-maibutne-liftiv/ (02.04.23)

27. Екотель [Електронний ресурс / [Режим доступу]: https://hotel-ekotel.lviv.ua/uk (01.04.2023)
28. Жива планета. Всеукраїнська громадська організація [Електронний ресурс / [Режим доступу]: https://livingplanet.org.ua/ (23.04.2023)
29. Йога хатКа Чакора [Електронний ресурс / [Режим доступу]: https://chakora.com.ua/about-us/ (01.04.2023)
30. Концепція «зелений готель»: міжнародний досвід та перспективи впровадження в Україні. [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/20973/1/183-185.pdf (03.04.2023)
31. Маселков А.В., Поясник О.Ю., Іщенко Т.І.,Шидловська О.Б., Гавриш А.В., Матеріали конференції «High Scientific Goals-2017» Інноваційний підхід до впровадження концепції «екологічний готель» [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://tourlib.net/statti_ukr/maselkov.htm (22.04.2023)
32. Особливості еко готелів їх розвиток та маркування. [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.zelenaplaneta.org.ua/index.php/77-novini/958-osoblivostiekogoteliv-jikh-rozvitok-ta-markuvannya.html (12.04.2023)
33. На початку війни готельний бізнес України обвалився на 90% [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://forbes.ua/company/na-pochatku-viyni-gotelniy-biznes-ukraini-obvalivsya-na-90-chi-e-nadiya-na-vidnovlennya-14102022-9033 (11.04.2023)
34. Про комплекс TAOR Karpaty Resort & Spa [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://taor.com.ua/hotel/about/ (01.04.2023)
35. Сіті Парк Готель Біла Церква [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.cityparkhotelkiev.com.ua/city-park-hotel-bila-tserkva (01.04.2023)
36. Сіті Парк Готель Біла Церква - Booking.com [Електронний ресурс] / Режим доступу:

https://www.booking.com/hotel/ua/city-park-bila-tserkva.uk.html (01.04.2023)

37. Терещук Н.В Вплив екологічної сертифікації на рейтинг готелів з боку клієнтів [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.market-infr.od.ua/journals/2022/65_2022/25.pdf (15.04.2023)
38. Турзбір в Україні за перше півріччя 2022 року зріс майже на 29%. [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.tourism.gov.ua/blog/turzbir-v-ukrayini-za-pershe-pivrichchya-2022-roku-zris-mayzhe-na-29 (28.04.2023)
39. Що таке стандарти ISO? Електронний ресурс / [Режим доступу:] https://onmedu.edu.ua/shho-take-standart-iso-9001/ (12.04.2023)
40. A Sustainable Future at Inkaterra [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.inkaterra.com/blog/a-sustainable-future-at-inkaterra/ (10.04.2023)
41. About Us - 11 Mirrors [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://11mirrors-hotel.com/about (01.04.2023)
42. Accor - Commitment [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://group.accor.com/en/commitment (04.04.2023)
43. Alessia Acampora, Michele Preziosi, Maria Claudia Lucchetti, Roberto Merli. The Role of Hotel Environmental Communication and Guests' Environmental Concern in Determining Guests' Behavioral Intentions Електронний ресурс / [Режим доступу]: https://www.mdpi.com/2071-1050/14/18/11638# (08.04.2023)
44. BURSA Hotel [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://bursa.cc/ (01.04.2023)
45. BURSA Hotel - Booking.com [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.booking.com/hotel/ua/bursa-kyiv.uk.html (01.04.2023)
46. Certification - EarthCheck. [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://earthcheck.org/what-we-do/certification/ (12.04.2023)

47. Concept - Whitepod Eco Luxary Hotel [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://whitepod.com/en/concept/ (12.04.2023)
48. Conservation and sustainability [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.inkaterra.com/blog/category/conservation-and-sustainability/ (12.04.2023)
49. Creating Wild Coast Tented Lodge [Електронний ресурс] / Режим доступу:https://www.resplendentceylon.com/resplendentjournal/creating-wild-coast-tented-lodge/ (20.04.2023)
50. Do hotel guests act according to their intentions as it relates to sustainability in a hotel setting? [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://scholars.unh.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1417&context=honors (10.04.2023)
51. Green Hotels - Resources, Ecolabels and Standards [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.epa.gov/p2/green-hotels-resources-ecolabels-and-standards (04.04.2023)
52. Green Key (офіційний сайт) [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.greenkey.global/ (01.04.23)
53. Green Globe [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.greenglobe.com/ (02.04.2023)
54. Ecolabel Index [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.ecolabelindex.com/ (01.04.23)
55. Eco-Friendly Lake Garda Hotel [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://lagodigarda.lefayresorts.com/en/eco-friendly-lake-garda-hotel (25.04.2023)
56. Edem Medical Resort & Spa [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://edemresort.com/ (01.04.2023)
57. Edem Medical Resort & Spa - Booking.com [Електронний ресурс] / Режим доступу:

https://www.booking.com/hotel/ua/edem-resort.uk.html?lang=uk&soz=1&lang_changed=1 (01.04.2023)

58. Environmental Management Concepts and Practices for the Hospitality Industry [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.cambridgescholars.com/resources/pdfs/978-1-5275-3630-2-sample.pdf (12.04.2023)
59. GSTC Industry Criteria with Suggested Performance Indicators for Hotels and Accommodations [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.gstcouncil.org/wp-content/uploads/GSTC-Industry-Criteria-for-Hotels-with-indicators.pdf (02.04.2023)
60. Green Story - Verde Hotel [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.verdehotels.com/capetown/green-story/ (09.04.2023)
61. Guest service experience in ecocentric hotels: a content analysis. [Електронний ресурс / [Режим доступу]: https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/IHR-04-2022-0019/full/pdf?title=guest-service-experience-in-eco-centric-hotels-a-content-analysis (09.04.2023)
62. Hilton - Environmental Impact. [Електронний ресурс / [Режим доступу]: https://esg.hilton.com/environment/ (04.04.2023)
63. Hyatt - World of Care [Електронний ресурс / [Режим доступу]: https://about.hyatt.com/en/world-of-care.html (04.04.2023)
64. Hyatt - 2030 Environmental Goals [Електронний ресурс / [Режим доступу]:https://about.hyatt.com/content/dam/hyatt/woc/2030EnvironmentGoals.pdf (04.04.2023)
65. IHG Green Engage system. [Електронний ресурс / [Режим доступу]: https://www.ihg.com/content/us/en/about/green-engage (03.04.2023)
66. Marriott International - Serve 360. [Електронний ресурс / [Режим доступу]: https://serve360.marriott.com/ (03.04.2023)
67. Marriott International Launches Water Conservation Program in China [Електронний ресурс / [Режим доступу]:

https://www.prnewswire.com/news-releases/marriott-international-launches-water-conservation-program-in-china-94714449.html#:~:text=The%20program%2C%20called%20the%20%22Nobility,less%20stress%20on%20the%20environment (03.04.2023)

68. The Green Leaf Eco Standard (GLES) [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.greenleafecostandard.net/ (21.04.2023)
69. The International Ecotourism Society (TIES) (офіційний сайт) [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://ecotourism.org/ (02.04.2023)
70. Responsibility at Soneva [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://soneva.com/ru/responsibility-at-soneva/ (12.04.2023)
71. Responsible Business at IGH [Електронний ресурс / [Режим доступу] : https://www.ihgplc.com/en/responsible-business (05.04.2023)
72. Standards - BRE Group. Електронний ресурс / [Режим доступу] : https://bregroup.com/services/standards/ (12.04.2023)
73. Stewardship - The Brando. Електронний ресурс / [Режим доступу] : https://thebrando.com/stewardship/ (10.04.2023)
74. Sustainable Practices at Proximity Hotel [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.proximityhotel.com/features/sustainable-practices/ (12.04.2023)
75. Sustainable Hospitality: Eco-Friendly Industry Trends and Tips for Hotels [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://businessblog.trivago.com/sustainable-hospitality-trends-eco-friendly-hotel-tips/ (20.03.2023)
76. Sustainable hotel resort standards, certifications and ecolabels [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://biofilico.com/news/sustainable-hotel-resort-certifications (12.04.2023)
77. Social responsibility policy - Gaia Hotel [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.gaiahr.com/social-responsability/ (17.04.2023)

78. Six Senses Sustainability [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.sixsenses.com/en/sustainability (10.04.2023)
79. The Travelife certification programme [Електронний ресурс] / Режим доступу:https://www.travelife.info/index_new.php?menu=certification&lang=en (22.04.2023)
80. The ECOTEL Certification [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.hospitalityleaderonline.com/doc/the-ecotel-certification-0001 (25.04.2023)
81. UN Environment Programme (офіційний сайт) [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.unep.org/ (22.04.2023)
82. U.S Green Building Council (офіційний сайт) [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.usgbc.org/ (02.04.2023)
83. Villa Pinia - Перший еко-готель в Одесі. [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://villa-pinia.com/uk/pro-nas/ (15.04.2023)
84. World's Leading Green Hotel 2022 [Електронний ресурс] / Режим доступу:https://www.worldtravelawards.com/award-worlds-leading-green-hotel-2022 (22.04.2023)
85. Wayaj's Hotel Sustainability Rating (HSR) [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.wayaj.com/hotel-sustainability-rating (25.04.2023)
86. Why Green? [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.thegreenhousehotel.co.uk/environment/why-green/ (15.04.2023)
87. Wyndham Hotels & Resorts - Social Responsibility [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://s22.q4cdn.com/153757806/files/doc_downloads/2022/04/WHR-2022-ESG-Report.pdf (25.04.2023)
88. Sustainable Hospitality Alliance [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://sustainablehospitalityalliance.org/ (01.05.2023)

ДОДАТКИ

Додаток А

Аналіз сучасного стану готельного господарства України

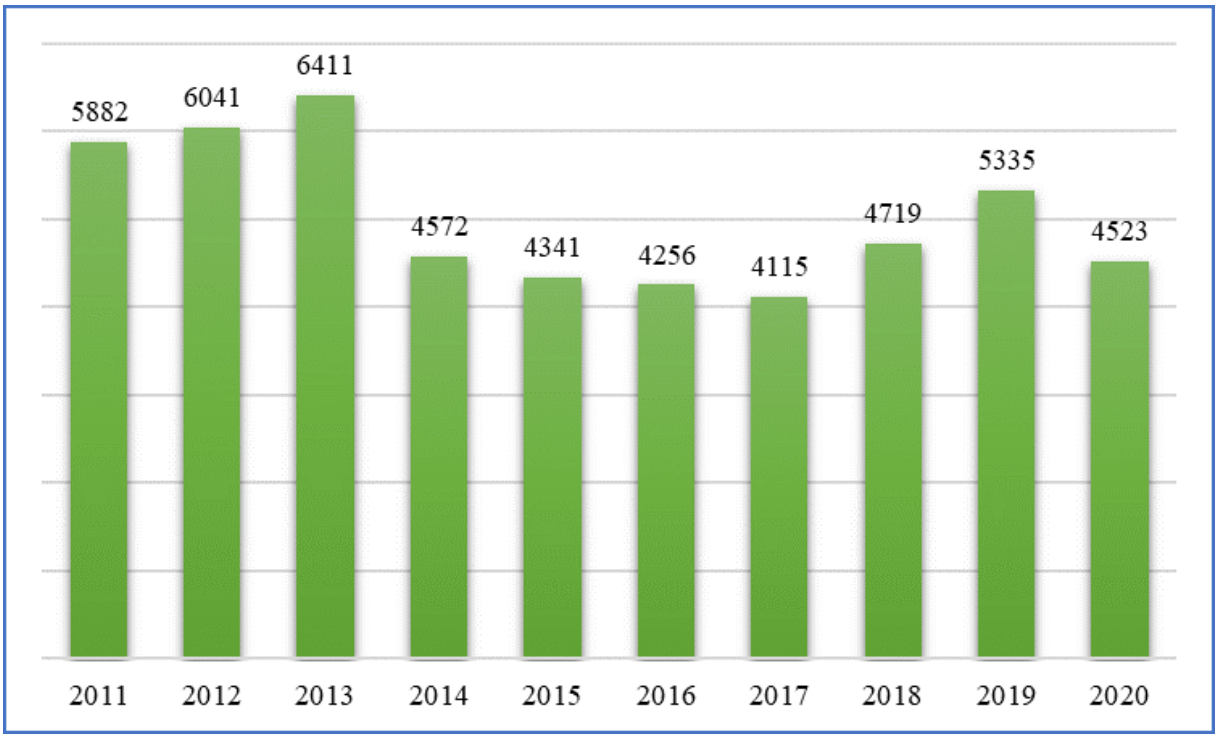

Рис. А.1 Кількість колективних засобів розміщення в Україні (2011 - 2020)

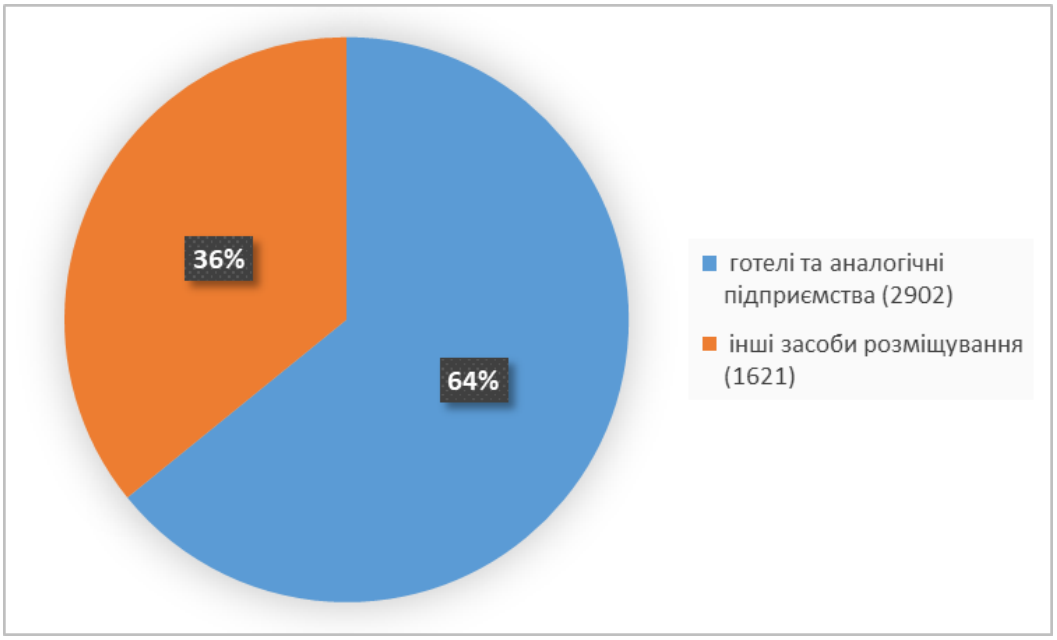

Рис. А.2 Структура колективних засобів розміщення (2020 р.)

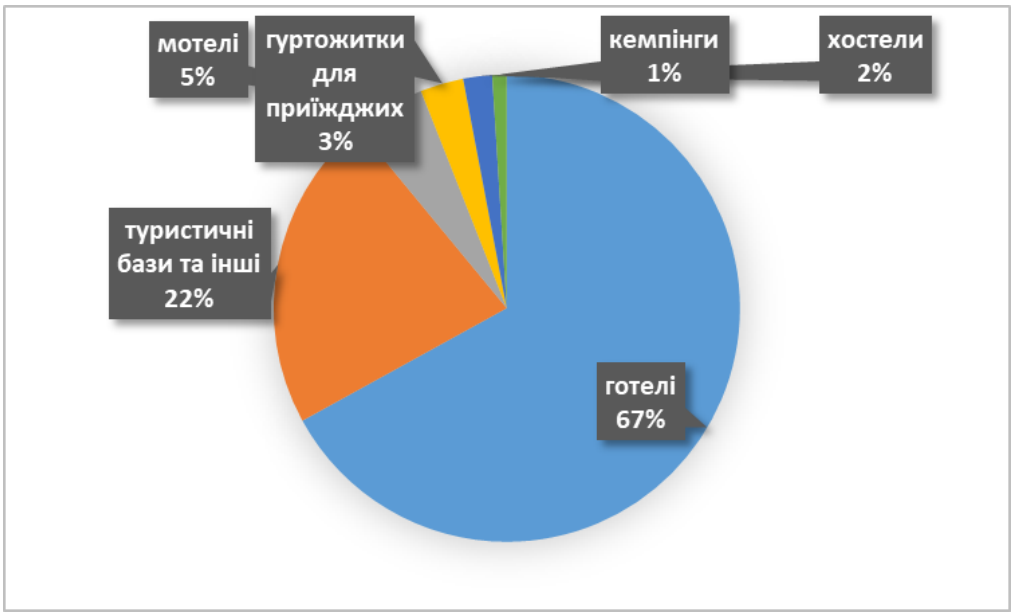

Рис. А.3 Структура готелів та аналогічних підприємств (2020 р)

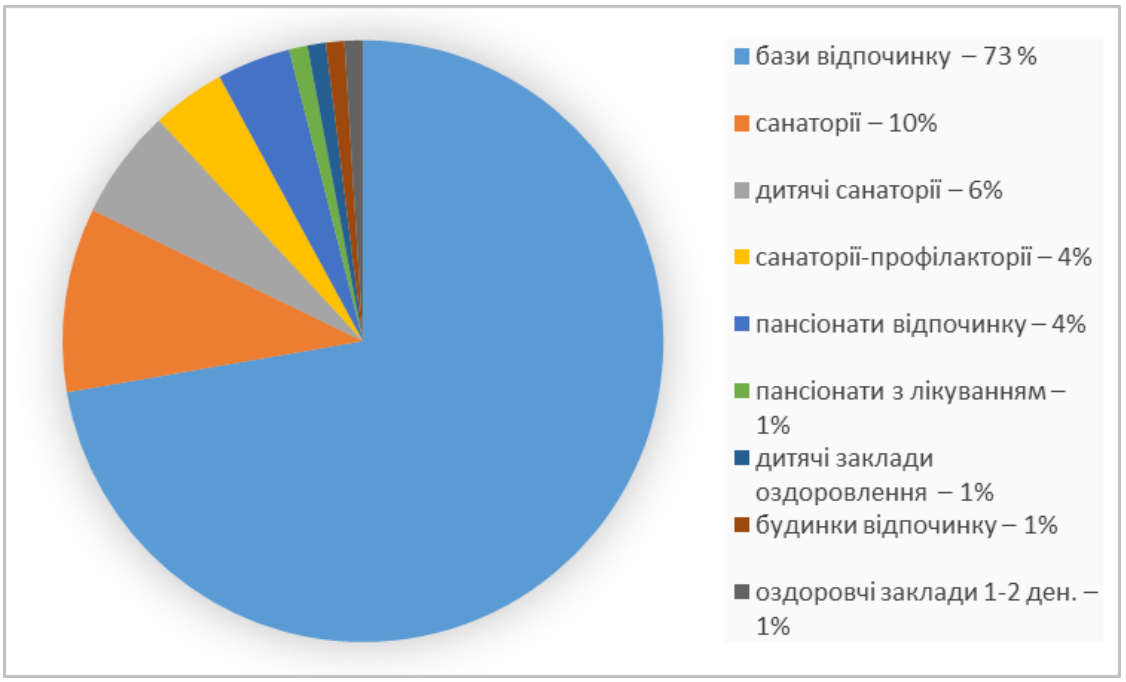

Рис. А.4 Структура інших засобів розміщення (2020 р)

Додаток Б

SWOT-аналіз. Впровадження екологічних інновацій у готелях України

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
✔наявність рекреаційних ресурсів та територій, придатних для розташування еко-готелів; ✔виробництво екологічно-сертифікованої будівельної продукції; ✔наявність науково-дослідних центрів, що спеціалізуються на розробці енерго- та водозберігаючих технологій; ✔можливості для вирощування та виробництва органічної продукції; ✔привернення уваги громадськості до проблем екології; ✔поліпшення здоров'я гостей через екологічно чисті умови проживання.	✔недостатній рівень розвитку інфраструктури; ✔недостатній рівень фінансування готельної сфери; ✔неефективна або відсутня маркетингова політика еко-готелів; ✔низький рівень екологічної свідомості населення, власників та працівників готелів; ✔високі ціни на еко-готелі, порівняно із стандартними закладами розміщення; ✔відсутність відповідних умов для оптимального сортування відходів та їх утилізації; ✔старі готельні приміщення, які потребують значних змін для впровадження екологічних практик; ✔потреба в постійній підтримці та відновленні екологічної інфраструктури готелю; ✔відсутність стандартизованих правил та законів для екологічних практик у готельному бізнесі України; ✔висока вартість на впровадження екологічних інноваційних технологій

Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
✔застосування екологічно чистого транспорту для трансферу гостей та їх екскурсійного обслуговування; ✔використання миючих засобів та засобів гігієни із виключно натуральним складом українського виробництва; ✔повна відмова від пластику; ✔часткове забезпечення підприємств готельного господарства власною сонячною енергією або вітровою чи термальною (якщо це дозволяє територія розташування готелю); ✔використання лише натуральних матеріалів для облаштування приміщень; ✔застосування смарт-технологій для економного користування ресурсами; ✔скорочення витрат на електроенергію, воду та інші ресурси, що вплинуть на підвищення прибутку готелю; ✔розвиток знань та навичок персоналу готелів з екологічних питань, що може допомогти готелям здійснювати практики екологічного менеджменту більш ефективно; ✔збільшення клієнтської бази завдяки просуванню екологічних принципів; ✔покращення співпраці з екологічними організаціями та установами.	✔висока вартість екологічної реформації готельних підприємств; ✔низький рівень підтримки зі сторони держави, у тому числі фінансової; ✔підвищення цін на матеріали та техніку, яка обслуговує підприємства готельного господарства; ✔низький рівень усвідомлення серед населення; ✔довготривалий перехід підприємств на інноваційні методи управління; ✔незацікавленість у концепції власників готельних підприємств, що проявляється у несхваленні реформації готельного бізнесу. ✔можливість втратити певну частину клієнтів, які не цікавляться екологією та не бажають платити додатково за екологічно чистий номер; ✔зростаючий конкурентний тиск на ринку готелів, що може змусити готелі зменшувати витрати на екологічні ініціативи; ✔розширення діяльності на ринок екотуризму та приваблення нових клієнтів.

Джерело: розроблено автором

Додаток В.1

Соціологічне опитування

Екологічна ефективність готельних підприємств: споживчий досвід

Посилання на опитування: https://forms.gle/MnWpsWnNe2ebmTPS7

Блок 1

1. Ви… (за умови приблизно однакової ціни)?
   - Бронюєте готель під час подорожі
   - Обираєте зйомну квартиру
2. За останній рік ви користувалися послугами готелів та аналогічних підприємств на території ?
   - 1 раз
   - 2-3 рази
   - 3-5 разів
   - 5-10 разів
   - Більше 10 разів
   - Не користувався (-лася) послугами готелів
3. Який тип готелю ви б обрали для розміщення під час Вашої подорожі *(за умови приблизно однакової ціни)*?
   - Стандартний
   - Екологічний (діяльність якого супроводжується використанням альтернативних джерел енергії, використанням натуральних матеріалів у оформленні номерів, сортуванням та переробкою сміття тощо)
4. Оцініть від 1 до 10 наскільки важливим для вас при виборі готелю є його екологічність (де 1 - зовсім неважливо, 10 - дуже важливо)
5. Які еко-готелі або готелі, які використовують екологічні інновації на території України вам відомі? _____
6. Що у вашому розумінні є екологічною ефективністю готельного підприємства? _____

7. Чи хотіли б ви знати більше про екологічну ефективність готелів України?
   - так
   - ні
   - не визначився

8. Якщо ви проголосували “так” у попередньому запитанні, то у якому форматі ви б хотіли дізнаватися про екологічну ефекивність готелів? *Можна обрати кілька відповідей.*
   - ☐ сайт готелю
   - ☐ соціальні мережі готелю
   - ☐ туристичні путівники
   - ☐ youtube
   - ☐ тревел-блогери
   - ☐ туристичні організації
   - ☐ сайти з бронювання (booking.com та ін.)
   - ☐ інше _____

Блок 2

Для якісної обробки ваших анкет потрібні деякі статистичні дані. Інформація у цьому блоці є повністю анонімною.

1. Ваша стать
   - чоловік
   - жінка
   - не визначився
2. Ваш вік
   - до 18 років
   - 18 - 25 років
   - 26 - 40 років
   - 41 - 55 років
   - 56+
3. В якій області України ви проживаєте (якщо ви закордоном, то в якій області проживали до переїзду) _____

Додаток В.2

Результати опитування

Блок 1

Ви... *(за умови приблизно однакової ціни)?*

Копіювати

100 відповідей

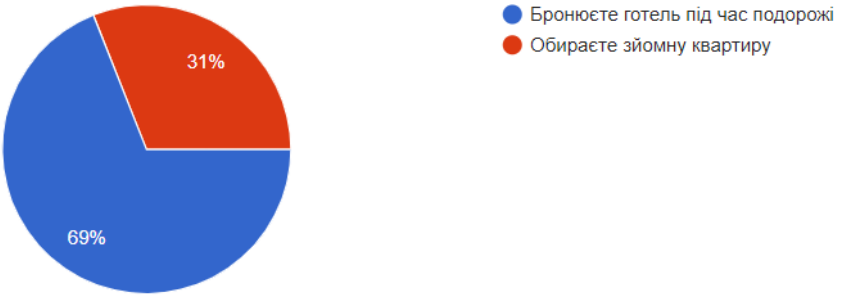

За останній рік ви користувалися послугами готелів та аналогічних підприємств на території України?

Копіювати

100 відповідей

Який тип готелю вибрали для розміщення під час Вашої подорожі *(за умови приблизно однакової ціни)* ?

Копіювати

100 відповідей

Оцініть від 1 до 10 наскільки важливою для вас при виборі готелю є його екологічність *(де 1 - зовсім неважливо, 10 - дуже важливо)*

Копіювати

100 відповідей

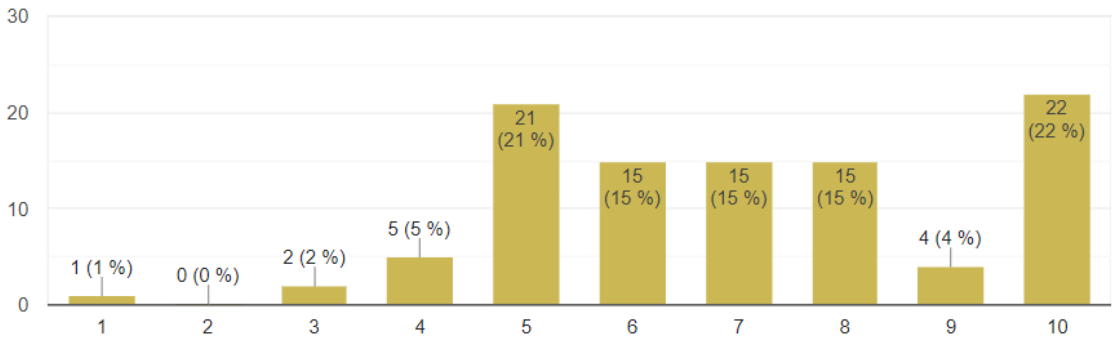

Які еко-готелі чи готелі, які використовують екологічні інновації на території України вам відомі?

Копіювати

62 відповіді

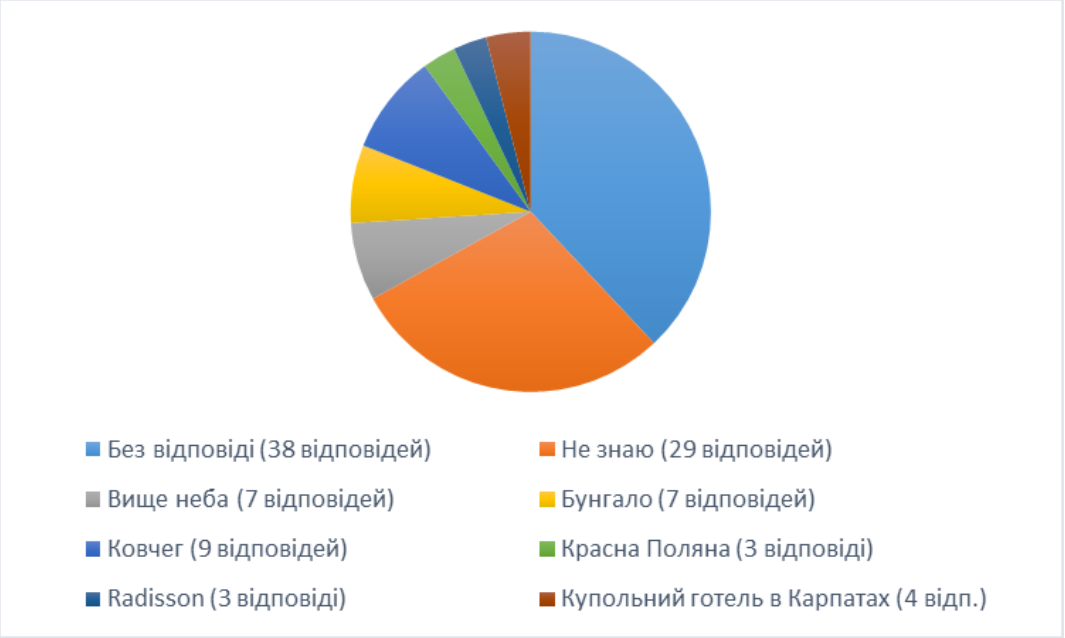

Чи хотіли б ви знати більше про екологічну ефективність готелів України?

Копіювати

100 відповідей

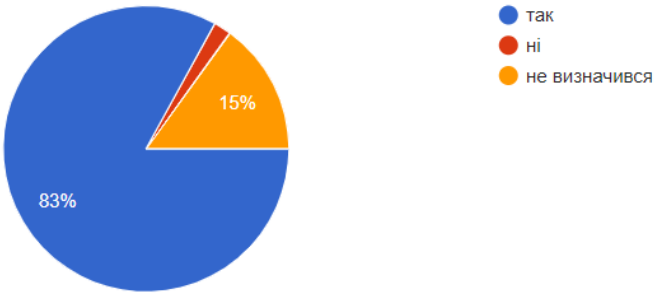

Якщо ви проголосували “так” у попередньому запитанні, то в якому форматі ви б хотіли дізнаватися про екологічну ефективність готелів? *Можна вибрати кілька відповідей.*

Копіювати

90 відповідей

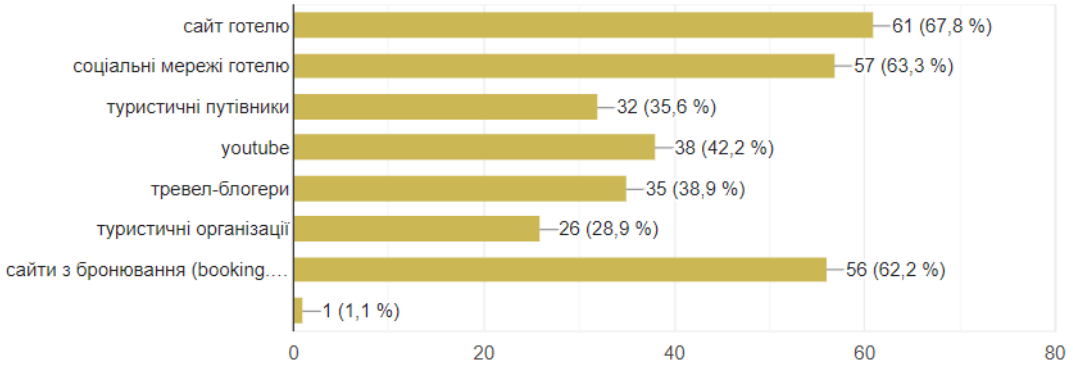

Блок 2

Ваша стать

Копіювати

100 відповідей

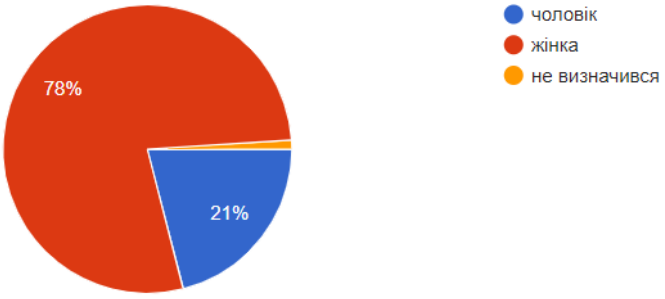

Ваш вік

Копіювати

100 відповідей

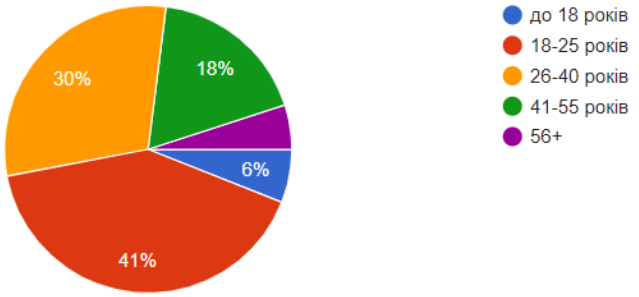

В якій області України ви проживаєте *(якщо ви закордоном, то в якій області проживали до переїзду)*

Копіювати

100 відповідей

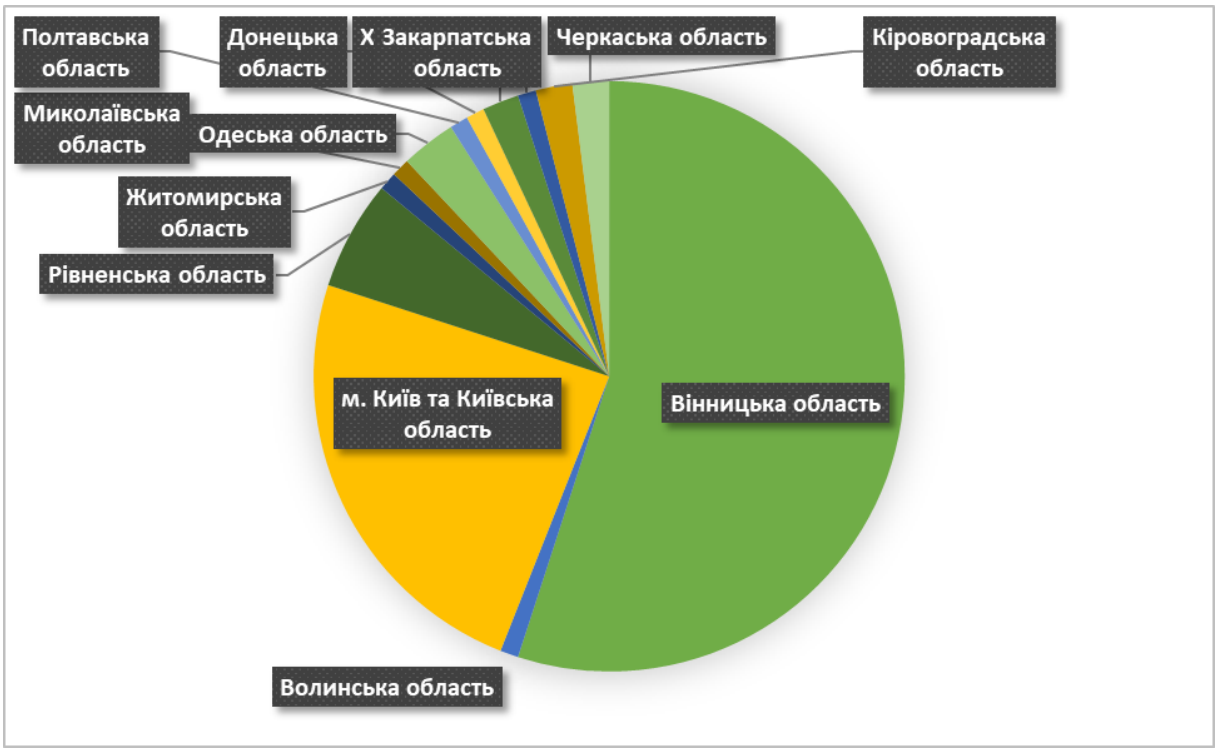

Додаток Г

Впровадження цілей сталого розвитку
міжнародними готельними мережами

Таблиця Г.1

Міжнародна готельна мережа	**Кількість готелів у світі**	**Країни**	**Кількість впроваджених ЦСР**	**Відсоток, від загальної кількості**
Marriott International	8000+	129	17	100%
Hilton	7165	123	17	100%
AccorHotels	5100+	109	15	88%
Hyatt Hotels Corporation	1150	70	14	82%
Wyndham Hotels and Resorts	9100+	95	12	71%
Intercontinental Hotel Group (IHG)	6100	108	12	71%

Джерело: розроблено автором

Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 25 вересня 2015 р. прийняла 17 Цілей сталого розвитку. Дані щодо впровадження ЦСР готельними мережами, станом на 31 грудня 2022 року, взяті зі щорічних звітностей готельних мереж на їх офіційних сайтах.